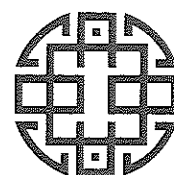

K
I
N
A
B
L
A
D
D
E
T

KLIENES KINESISKE MØNTSAMLING

KINABLADET

udgives af Dansk-Kinesisk Forening og udkommer fire gange om året (marts, juni, september og december). Sidste frist for stof til næste nummer er 15. oktober 2001.

Foreningens medlemmer får bladet tilsendt gratis. Man kan tegne abonnement på bladet uden at være medlem af foreningen. Et årsabonnement koster 175 kr.

Redaktion:

Flemming Poulsen (ansvarshavende)

Fresiavej 3, 3450 Allerød

Tlf. & fax 4817 4409

E-mail: efpou@vip.cybercity.dk

Alis Hinrichsen, Mads Holst Jensen, Anette Kruse, Leif Richter Larsen, Jette Mechlenburg,

Henrik Strube

Layout: Torsten Valeur

Kalligrafi: Lan Wang Valeur

Fotograf: Jette Ross

DANSK-KINESISK FORENING

blev stiftet 25. januar 1999. Dens formål er at være samlingssted for alle med interesse for Kina samt at formidle oplysning om Kina.

Foreningens vedtægter kan fås ved henvendelse til sekretæren, der også tager imod indmeldelser og tegning af abonnement på Kinabladet.

Hjemmeside:

www.dansk-kinesisk.dk

Sekretær og kasserer: Gudrun Lindhard

Istedgade 27, 1.tv., 1650 København V

Tlf. 3325 6262

E-mail: guan@wanadoo.dk

Foreningens girokonto: 1683 0593

Formand: Torsten Valeur

Carstengade 26, 1.

1770 København V

tlf. og fax 3321 1201

e-mail: torsten@post10.tele.dk

WEB-master: Henrik Strube

Kastanie Allé 2H, 3.tv. 2720 Vanløse

Tlf. 3879 1437

E-mail: hs@dansk-kinesisk.dk

Medlemskontingent:

Enkeltmedlemmer .....200 kr.

Parmedlemmer .....250 kr.

Pensionister, unge under

18 år og studerende ..... 120 kr.

Pensionistpar ..... 170 kr.

Kollektivt medlemskab ..... 300 kr.

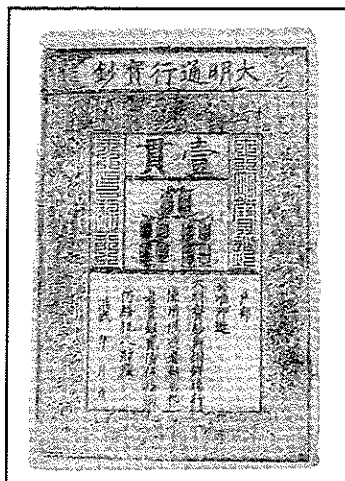
Eftertryk af bladets artikler, fotos mv. kun tilladt efter aftale med bladets redaktion.

ISSN 1600-1273

Tryk: Birkerød Bogtryk

KINABLADET NR. 11 – ÅRGANG 3 – EFTERÅR 2001

Fra kalligrafi til tuschmaleri Kinesisk kunstner i København om oplevelser med sin kunst	3
Store forventninger til 2008 Kinesisk løfte om „Alle tiders OL“	4
Kina, OL og menneskerettighederne Brev fra Ma Jisen i Beijing	5
Forbud mod utroskab Hed debat om Kinas nye ægteskabslov	6
Kinesisk lærer man i Kina Studerende fra Århus om et studieophold i Kina	8
Charles Klienes kinesiske møntsamling En danskers usædvanlige gave til Danmark	10
En skatkiste af viden om Kina Anmeldelse af „At pege på Månen“	13
Tre boganmeldelser Skolebog om Kina, Tibetanske eventyr, Vilh. Meyer i Shanghai	14
Kriminalroman om et Kina i opbrud Anmeldelse af „Mord på en rød heltinde“	15
Kinesisk på HF-niveau i tre byer	16
Digt, Legende, Kina Kryds	17
At gå til læge er patientens hovedpine Kritik i kinesisk tidsskrift af Kinas hospitalsvæsen	18
Blinde fra Kina på venskabsbesøg	21
„Cafémøder“ i „Verdens Caféen Mandela“ Dansk-Kinesisk Forenings nye aktivitet i København	21
Nyt om kinesernes liv og færden	22
Arrangementer	Bagsiden

Forsiden

En pengeseddel fra Ming-dynastiets tid indgår i en kinesisk møntsamling, som en dansker, Charles Kliene, har skænket til Den Kgl. Mønt- og Medaillesamling under Nationalmuseet i København. Pengesedlen er fra Hung Wus regeringstid (1368–1399). Seddelen har, som det ses af motivet midt på den, en værdi af 10 snore af hver 100 cash, dvs. 1000 cash. Forklaring følger i artiklen inde i bladet, hvor museumsinspektør Helle W. Horsnæs fortæller om møntsamlingen og Charles Klienes usædvanlige liv. (Foto: Henrik Strube).

FRA KALLIGRAFI TIL TUSCHMALERI

„PENSLEN VILLE PLUDSELIG NOGET ANDET“

Den 30-årige Lan Wang Valeur har boet i Danmark i ti år. Hun er ved at færdiggøre sit studium i japansk og har beskæftiget sig med så meget andet – TV, tolkning, undervisning, reklame –, siden hun kom til Danmark. I juni i år afslørede hun endnu et talent, da hun debuterede som kunstner med en udstilling i København med titlen *Impuls*. Der blev blandt andet vist abstrakte tuschmalerier. Her fortæller hun om oplevelser hun har haft med sin kunst.

Af Lan Wang Valeur

Jeg har altid været fascineret af kunst i alle dens mangfoldige former, men først for et par år siden begyndte jeg for alvor at dyrke min egen kunst. Det har været en plagende og smertefuld, men samtidig en berusende og langvarig proces. Jeg ved, at sådan vil det fortsætte med at være, for den er allerede blevet en uundværlig del af mig. Ord alene er ikke nok, og kunsten hjælper mig med at udtrykke det ubeskrivelige.

Siden jeg var 10 år har jeg trænet kinesisk kalligrafi under min fars årvågne blik. Trænet kordinationen mellem hånden, penslen, blækket og papiret. Endelig mestrede jeg teknikken så godt, at min personlige stil trådte frem. Siden har jeg haft stor glæde af dette, hvor jeg har kunnet lave min kalligrafi forskellige steder, for eksempel i Tivoli. Men efterhånden kom der en trang til at kalligrafien blev til noget mere, noget vildere og mere løssluppet.

De 20 udvalgte abstrakte tuschmalerier, der blev vist på udstillingen, er alle lavet i ét forløb. En nat var tiden der. Jeg var i gang med at kalligrafere, da penslen pludselig ville noget andet. Det var noget helt nyt, og jeg måtte simpelthen følge vejen. Samtidig blev jeg nødt til at befri de indre stemmer, som ville ud, for at kunne trække vejret igen. Jeg blev ved hele natten, indtil hele gulvet var fyldt, enhver vandret flade var dækket af tegninger, og hele lejligheden duftede så dejligt af kinesisk blæk. Jeg havde opdaget en ny, både kendt og ukendt, verden.

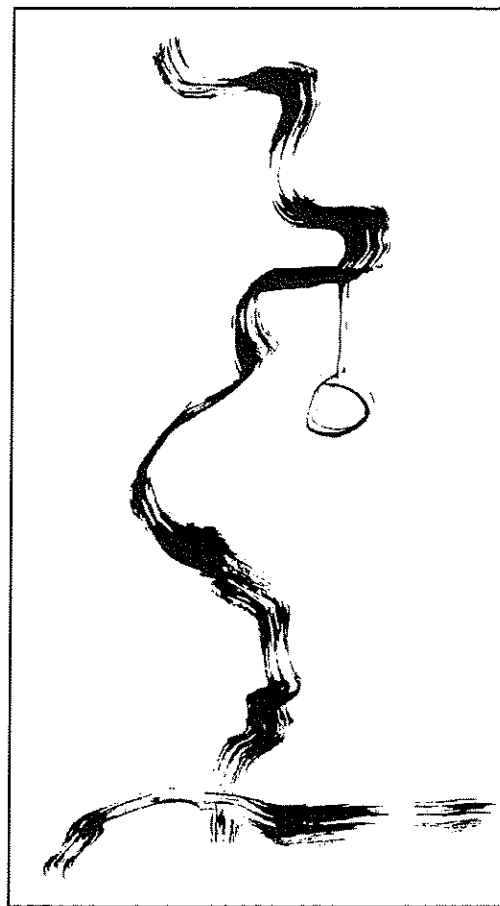
Jeg var først klar over hvilke billeder jeg havde inden i mig, efter at jeg havde malet dem. Da jeg var færdig, begyndte jeg at aflæse og fortolke dem og give dem digte. Det var vigtigt for mig at lade tiden og det impulsive bestemme og ikke det planlagte. På min egen måde er jeg ligesom den klassiske kalligraf gået fra at mestre det stramme til at arbejde impulsivt.

Måden, de er malet på, minder meget om kalligrafi: Med få penselstrøg blev billederne dannet, og det var ikke muligt at rette eller at male ovenpå, som man kan med oliemaleri. Når man ser på mine malerier, vil man kunne se mine håndbevægelser og dermed se, hvorledes jeg har skabt malerierne.

Udstillingens to serier af fotos har jeg kaldt „Søgning“ og „Narcissisme“. Her har jeg valgt en fiktiv verden ved hjælp af egne lysbilleder og et lysbilledapparat. Denne fiktive verden har jeg så bevæget mig ind i. Hvad jeg følte af stemninger i denne verden var det jeg søgte. Der var intet planlagt, igen handlede jeg impulsivt, og dermed mere sandt. Der blev taget fotos af mig, men da jeg ikke selv kunne være bag kameraet, blev det interessante for mig bagefter at aflæse billederne, tolke dem og udvælge dem, der havde noget at sige.

Denne type billeder kan kun laves, når jeg er i stemning. Derfor var de lavet i få omgange, men med en masse fotos hver gang.

Jeg er født 1971 i Shanghai, Kina. I 1991 blev jeg dansk gift og flyttede til Danmark. I disse 10 år hvor jeg har levet i og mødt en anden kultur, har mit liv taget en stor forandring. Jeg har haft forskelligt slags arbejde hvor jeg har fået menneskeligt kendskab til forskellige miljøer. Jeg har rejst meget, opdaget og tilegnet mig forskellige verdener. Jeg har set det stille, grå og hyggelige Danmark med den mærkelige mad. Jeg har set så meget af Europa og USA, som min nysgerrighed har krævet. Jeg har været på studietur til Japan og nydt den japanske æstetik. Alt dette har ikke alene gjort noget ved min personlige udvikling, men også givet mig megen inspiration som har skubbet mig og min kunst et betydeligt skridt fremad.

Mit juletræ
(Tuschemaleri fra udstillingen)

Der har været stor interesse for Lan Wang Valeurs moderniserede udgave af kinesisk kalligrafi. Af udstillingens 20 tuschmalerier blev der solgt ni.

Kunstneren ved et foto fra serien „Søgning“, der var med på udstillingen. Ved hjælp af egne lysbilleder og et lysbilledapparat har hun skabt en fiktiv verden, som hun har bevæget sig ind i, fortæller hun. (Foto: Flemming Poulsen)

STORE FORVENTNINGER TIL 2008

KINESISK LØFTE OM „ALLE TIDERS OL“

Fredag den 13. juli 2001 vil blive en mærkedag i Kinas historie. Den dag vedtog Den Internationale Olympiske Komité (IOC), at De Olympiske Lege i sommeren 2008 skal afholdes i Beijing. 56 af IOC's 105 medlemmer ønskede Beijing som vært frem for Toronto, Paris, Istanbul og Osaka og afviste dermed en hel hær af vestlige menneskeretsbevægelser og politikere, der førte en ihærdig kampagne for at forhindre, at Kina blev værtsland. Begrundelsen var, at Kina ikke overholder menneskerettighederne og derfor ikke bør hædres med et OL-værtskab. Den kinesiske ledelse og millioner af kinesere, der festede hele natten efter IOC's beslutning, ser forståeligt nok anderledes på det hele. Her er nogle uddrag af officielle kinesiske reaktioner på det, kineserne betegner som en oprejsning for mange års ydmygelser, og på næste side fortæller Ma Jisen i Beijing om sit syn på OL og menneskerettighederne.

„Et tegn på Kinas voksende internationale status“

„Medlemmerne (af IOC) valgte Beijing, hovedstaden i verdens største udviklingsland. De har været kloge nok til at skue ind i fremtiden og er blevet overbevist om, at om syv år vil Beijing og hele Kina være et stabilt samfund med en fremgangsrig

økonomi og en befolkning, der sidder i gode kår, med en betydeligt forbedret transport- og miljø-situation, og hvor demokrati og lov og orden gør fremskridt.

At Beijing vandt OL-værtskabet i 2008 er en milepæl i Kinas voksende internationale status og en historisk begivenhed i den kinesiske nations genfødsel.

Den olympiske ånd sætter sig ud over politiske systemer, ideologiske forskelle, kulturelle traditioner og racer og er accepteret og respekteret i hele verden. Konkurrencen om at blive vært for De Olympiske Lege går ud på at vise, hvad landet formår som nation, og hvad det har af økonomiske muligheder, teknologisk kraft og kulturel charme. Det er en konkurrence om national *image* og status. At få tildelt værtskabet er ensbetydende med at vinde verdenssamfundets respekt, tillid og gunst.

(...)

Ingen kan naturligvis se bort fra, at når folk fra alle dele af verden samles i Beijing, vil samkvemet mellem den kinesiske og de vestlige kulturer være uden fortillfælde i menneskehedens historie. Når de Olympiske Lege udspringer sig i Beijing, vil begge blive vindere.

Beijing vil vise verden, at IOC's beslutning var klog. Vi tror, Beijing kan give verden de bedste Olympiske Lege nogensinde“.

(Nyhedsbureauet Xinhua 13.07.01)

„OL gavner moderniseringen af Beijing“

„Ved at holde de Olympiske Lege i Beijing i 2008 har verden givet den kinesiske hovedstad en historisk chance til at fremskynde byens modernisering, siger en talsmand for Beijings bystyre, Tang Long. Han oplyser, at Beijing har lavet et udkast til en ny udviklingsstrategi, der vil gøre byen til en af verdens førsteklasses metropoler i 2008. Selv om Beijing plages af luftforurening, vandmangel, trafikpropper, farlige og faldefærdige huse, så vil den historiske opgave at modernisere Beijing få Beijings befolkning til at arbejde hårdere og med talent og mod skabe et „Nyt Beijing“ og et „Stor-OL“.

I de kommende fem år vil Beijing pumpe 180 milliarder yuan (ca. det samme i kroner) ind i udbygning af

infrastrukturen. Halvdelen vil blive brugt til trafikprojekter, blandt andet bygning af undergrundsbaner, motorveje og lufthavne.

Levevilkårene for Beijings befolkning vil blive væsentligt forbedret, når der bygges 29 store OL-faciliteter. Desuden vil arbejdet med renovering af ni millioner kvadratmeter gamle og farlige lejligheder blive færdiggjort, og hver borger vil i gennemsnit få 18 kvadratmeter til sin rådighed.

Tang Long tilføjer, at OL i 2008 vil påvirke folks tænkemåde og opførsel i tilgift til de økonomiske og sociale fremskridt“.

(Folkets Dagblad 15.07.01)

„Guldminen Beijing“

„Da Beijing fik det eftertragtede værtskab for OL i 2008 blev byen selv en eftertragtet guldmine.

Legene vil skovle vældige seddelbundter ned i værtens lommer, på langt sigt vil de give byens økonomi et skub opad, siger Bao Mingxiao fra Sportsvidenskabens forskningsinstitut under Statens Sports Administration.

Byen vil investere 30 milliarder yuan i infrastruktur-projekter og 54 milliarder yuan i miljøbeskyttelse. Der skal bruges mere ren energi, og kloaker og rensnings- og forbrændingsanlæg skal udbygges, så de i 2005 kan behandle 90 procent af spildevandet og 98 procent af affaldet. Legene vil skabe to millioner nye jobs i Beijing, især inden for områder som miljøbeskyttelse, højteknologi, infrastruktur og ledelse.

„Disse investeringer vil bidrage til at forbedre byens miljø og skabe vældige muligheder for forretningsverdenen“, siger Bao.

Wei Jizhong, der er præsident for China Sporting Industry Co., siger, at OL-arrangementet kan forbedre Beijings bruttonationalprodukt med 10 milliarder yuan om året.

De største vindere bliver virksomheder inden for sport, turisme, byggeri og telekommunikation, siger Wei.

„Disse virksomheder kan dog ikke regne med, at pengene kommer strømmende ned i lommerne. De må nøje overveje, hvordan de bedst kan udnytte disse muligheder, tilføjer han“.

(China Daily 16.07.01)

KINA, OL OG MENNESKERETTIGHEDERNE

Ma Jisen, vor brevskriver i Beijing, har været knyttet til Kinas Akademi for Samfundsvidenskab og har været journalist på China Daily. I 1950'erne arbejdede hun på den kinesiske ambassade i København. Nu er hun forfatter og free-lance skribent.

Fyrværkeri brød natstilheden den 13. juli 2001, og folk brød ud i hurraråb, råbte og lo og hoppede af glæde. Over hele Kina skete det samme et øjeblik efter, at Samaranch havde meddelt, at Beijing bliver vært for De Olympiske Sommerlege i 2008. Kinesere over hele verden jubede. Da jeg så kinesisk TV dagen efter, blev jeg forbløffet over den kraft, der var i glæden og stoltheden hos størsteparten af kineserne.

At Kina skulle blive vært for De Olympiske Lege, har det været svært at forestille sig. Selv for blot tyve år siden var det utænkeligt, fordi Kina stadig var hyllet i mystik. Kina måtte bevise, at det var i stand til at føre en rigtig kurs, og verden ventede på at se, hvordan Kina ville klare sig efter de ti års Kulturrevolution. Den økonomiske vækst og væksten inden for kinesisk sport har ført til det klare resultat, at Kina bliver vært for legene.

Nu mere end en måned efter meddelingen er det, at Kina har vundet, stadig aktuelt samtaleemne såvel i medierne som privat. Fjernsynet har igen og igen sendt interviewet med He Zhenliang, Kinas medlem af bestyrelsen for den Internationale Olympiske Komite. Han ydede en stor indsats for at det blev Kina.

Yang Ming, en af mine fætre, kom til Beijing med sin kone og søn på sightseeing. Rejsen var noget særligt, fordi deres søn var blevet optaget på Nr.1 Middle School, den bedste i deres hjemby. De tog ham med til Qinghua Universitet, et af de bedste universiteter i Kina. De ville gerne have, at Qinghua blev målet for deres dreng efter studentereksamen om seks år. Når han så var på andet år på universitetet, kunne han gøre tjeneste som frivillig ved de Olympiske Lege år 2008.

Jeg troede ikke, at De Olympiske

Lege også ville være af interesse for ældre borgere, men ikke så få af mine jævnaldrende venner ringede mig op og talte indtrængende for, at vi holdt os i form til 2008.

Der var nogle, der mente, at spørgsmålet om menneskerettigheder var achilleshælen for Kinas chancer. Heldigvis er hælen plantet solidt i Kinas jord. Når man ser på folks spontane glæde over, at Kina bliver vært for de Olympiske Lege 2008, er det klart, at det ville have såret det kinesiske folks følelser, hvis det var blevet forhindret under påskud af menneskerettigheder.

Nogle rejser spørgsmålet om menneskerettigheder igen og igen uden hensyn til de forandringer, der har fundet sted i de sidste tyve år. Almindelige kinesere føler anderledes nu, når de hører sådan tyve år gammel snak. I de tidlige firsere var der forståelse for sådanne diskussioner, mens omtalen af dem i dag giver et stenk af irritation i deres ører.

Det kinesiske folk var ikke tidligere klar over de rettigheder, de skulle have haft. De adlød deres overordnede, når det drejede sig om job, betaling, bolig og alt andet. Det faldt dem aldrig ind, at de havde ret til at argumentere til fordel for sig selv, eller til selv at bestemme over sådanne sager – at det var deres basale menneskeret. Selv når nogle af dem blev behandlet politisk forkert og mishandlet, accepterede de skæbningen som deres skyldige offer til revolutionen.

De nye myndigheder efter Kulturrevolutionen tog drastiske forholdsregler for at råde bod på den uret, som de tidligere politiske kampagner havde forårsaget. Fra sidst i 1970erne til 1980erne var 600.000 mennesker beskæftiget med at give oprejsning til forkert dømte. Det skønnes, at mere end 100 millioner mennesker blev lettet for en tung byrde. De genvandt deres ret til at være mennesker.

Endnu vigtigere er det, at det vækkede bevidstheden om at beskytte menneskerettigheder i Kina. Unge mennesker vokser op under nye livsbetingelser og er bevidste om deres rettigheder. De vælger deres job og bosætter sig, hvor og hvordan det passer dem, ligesom unge mennesker i vestlige lande.

Tag for eksempel migration. I de

første tredive år var fri bevægelighed udelukket, ikke kun når det drejede sig om at rejse til udlandet, men også inden for Kina. I dag kan folk frit bevæge sig. Motiverne til at tage til udlandet er også ændret. I 1970erne tog de fleste mennesker til udlandet for at slippe for politisk pression. I dag er det udsigten til en bedre økonomi, der trækker folk til udlandet, for ikke at tale om det at se fremmede landes seværdigheder som turist. Desuden troede unge mennesker tidligere, at det at rejse til udlandet var den bedste måde at udvikle sig på. I dag vil mange unge mennesker hellere blive i Kina og tror, de har bedre chancer for at udvikle sig her i landet.

Kinesere har opbygget en stærk sans for at beskytte deres rettigheder gennem lovgivning. Udviklingen i de sidste tyve år fortæller os, at menneskerettigheder ikke kan skilles fra politisk og økonomisk fremgang. Vi er både tilfredse og utilfredse med vilkårene for menneskerettigheder her. Tilfredse, fordi situationen er bedre end nogensinde, og utilfredse, fordi fremskridtene kun lige er begyndt. Vi er overbeviste om, at økonomiske og sociale fremskridt vil betyde forbedrede menneskerettigheder i fremtiden.

Det er nødvendigt at analysere, hvad der menes, når Kinas menneskerettigheder omtales. De oftest omtalte sager synes at være karakteriseret af to ting: de er sporadiske, og de handler om politik, som almindelige mennesker ingen adgang har til. De skal behandles ordentligt af de rette myndigheder. Men det synes ikke at være nødvendigt, at de bliver blandet sammen med de olympiske aktiviteter.

Man skal se for at tro. Jeg vil foreslå, at de mennesker, som er optaget af menneskerettighedsforholdene i Kina, tager en tur til landet. Hvorfor ikke drage fordel af De Olympiske Lege i 2008?

Ma Jisen

Oversat fra engelsk af
Jette Mechlenburg

FORBUD MOD UTROSKAB

HED DEBAT OM KINAS NYE ÆGTESKABSLOV

En ny ægteskabslov, der gør utroskab og vold i hjemmet strafbart, er blevet vedtaget af det kinesiske parlament den 27. april i år. I denne artikel fortæles om lovforslagets usædvanlige baggrund, nemlig at regeringen som noget helt nyt har inviteret til en offentlig debat forud for lovens tilblivelse. Det kan med forsigtig optimisme tages som et tegn på, at Kina er på vej til at blive et retssamfund, og at befolkningen er begyndt at få en vis ytringsfrihed, skriver artiklens forfatter. Hun er knyttet til Asien-instituttet ved Københavns Universitet.

Af **Yiyun Zhou**

Ph.d.-studerende og
undervisningsassistent

Kinesere er, som bekendt, glade for mad. De laver mad, når de arbejder, og de spiser sammen, når de fester, og de hilser hinanden med: „Har De spist?“ når de mødes. Sådan opfatter mange danskere kinesere. Men sådan et image passer ikke til dem, der bor i Kina. Der er 1,3 milliard indbyggere, der laver mange andre ting end at feste sammen i deres fritid. Med den nye økonomiske udvikling i de sidste to årtier er det mere almindeligt at hilse hinanden med: „Er De blevet skilt?“

Dette er selvfølgelig en vittighed, men ikke uden alvor bag. På en måde kan man sige, at kineserne har bevæget sig væk fra at fokusere på de minimale behov. Siden 1949 har regeringen i Folkerepublikken Kina udarbejdet to ægteskabslove, en i 1950 og en i 1980. De lægger vægt på følgende bestemmelser: I stedet for arrangerede ægteskaber skal personer selv bestemme, hvem de vil gifte sig med; i stedet for polygami skal monogami og lighed mellem kønnene fastholdes; i familien skal kvinder, børn og de ældres lovlige rettigheder beskyttes; bigami, vold og vanrøgt i familien er forbudt.

Disse to love blev betragtet som tilstrækkelige både for familien og samfundet. Siden hen er der sket en

økonomisk og social udvikling sammen med „den åbne dørs politik“ og reformerne. Folkets holdning til ægteskab og familie har ændret sig, der er således kommet nye problemer, som ikke kan løses af den nuværende ægteskabslov. Fem problemer er især blevet omtalt i den offentlige debat.

Bigami og utroskab

Problem nr. 1: Monogami som en institution trues af bigami, konkubiner, „papirløse ægteskaber“ og utroskab.

Ifølge Kinas Nationale Kvindeforenings statistik er der kommet et stigende antal klager over bigami i de forløbne år. Fx modtog Provinsens Kvindeforening i Guangdong 219 klager over bigami i 1996, 235 i 1997 og 348 i 1998. Antallet var vokset fra 7,3% i 1997 til 48% i 1998.

Bigami kan antage forskellige former. En form er at forsyne personer af det andet køn uden for ens ægteskab med penge og andre materielle ting som bolig, bil osv. En anden form er at have seksuelle forhold med personer, hvis officielle stillinger er „sekretærer“ eller „barnepiger“ osv. Der er også sager, hvor hustru og konkubine bor under samme tag. Personer, der begår bigami, tilhører forskellige sociale grupper. De kan være udenlandske investorer, private virksomhedsejere og kadrer blandt myndighederne eller i partiet.

Vold i hjemmet

Problem nr. 2: Antallet af husspektakler stiger. Den nuværende ægteskabslov har ingen regler om husspektakler. Vold, der er begået inden for familien, bliver betragtet som en privat sag, som myndighederne ikke skal blande sig i. Den nye udvikling viser, at i 30% af de kinesiske familier er der tale om husspektakler, der udarter til vold og mord.

Kvindes rettigheder

Problem nr. 3: Kvinders, især arbejdsløse kvinders, økonomiske rettigheder og forældremyndighed er ikke garanteret i ægteskabet eller ved skilsmisse. Som et produkt af planøkonomien har den nuværende ægteskabslov ganske få regler om ægtefællers finansielle ansvar og pligter. Der har været flere og flere sager om økonomisk uenighed ved

skilsmisser blandt kinesere, rige såvel som fattige. For de rige er spørgsmålet, hvordan formuen skal deles, for de fattige drejer det sig om overlevelse. Forældremyndigheden efter skilsmisse er også problematisk. Arbejdsløse eller syge forældre er ikke i stand til at betale børnebidrag, samtidig slipper nogle velhavende forældre for deres forpligtelser over for børnene. Når parret har privat virksomhed, er skilsmisse endnu mere kompliceret med hensyn til formuedeling (fx deling af aktier).

Ungdomskriminalitet

Problem nr. 4: Ustabile ægteskaber og familier leder til ungdomskriminalitet. Ustabile ægteskaber og skilsmisse har tilsyneladende negative virkninger på børnene. Ifølge statistikken har 40% af ungdomsforbrydere fraskilte forældre.

Ældres problemer

Problem nr. 5: De ældres omsorg er ikke garanteret, og der er et stigende antal af mishandling af ældre. Kina er efterhånden blevet et samfund af ældre. Mangel på omsorg og mishandling af de ældre finder sted både i byen og på landet. Der er også nogle voksne børn, der forhindrer deres forældre i at gifte sig igen.

Den ny ægteskabslov

Ovenstående er baggrunden for, at Kinas Folkekongres (det kinesiske Folketing) i januar i år offentliggjorde et forslag til en ny ægteskabslov. Forslaget gjorde det klart, at bigami, husspektakler og mishandling eller vanrøgt af familiemedlemmer er forbudt ved lov.

Ifølge forslaget, der gav anledning til en voldsom offentlig debat, er der tale om bigami, når en gift person holder bryllup, bor sammen på fast bopæl i mere end seks måneder eller får børn med en anden person. Forslaget er nu, for de vigtigste bestemmelser vedkommende, vedtaget af Folkekongressens Stående Udvalg, hvor 127 medlemmer stemte for, en imod og ni undlod at stemme.

Husspektakler defineres som slag, binding, frihedsberøvelse eller andre fysiske, psykiske og seksuelle voidsmetoder, der anvendes over for ens familiemedlemmer.

Lovforslaget klaggjorde også reg-

lerne for formue. Den formue, der er tjent, mens ægteskabet eksisterede, tilhører parret, undtagen hvis begge parter har andre aftaler.

Forældremyndighed og børnebidrag garanteres, og misligholdelse straffes i henhold til loven. I tilfælde af skilsmisse er den forurettede part berettiget til kompensation, der betales af modparten.

Således kan personen, der begår bigami eller utroskab eller foranstalter husspektakler, straffes. Det er også ulovligt at forhindre forældres frihed til at gifte sig igen.

Hed debat om skilsmisse og utroskab

Forslaget medførte hede diskussioner og massiv kritik blandt befolkningen, inklusive oversøiske kinesere. Inden for et par uger modtog Folketingskongressen titusindvis af breve, faxer og e-mails, der kommenterer og kritiserer forslaget. Der har også været en ophedet debat i medierne, særligt på Internettet. Der har ikke været uenighed om husspektakler, vold, forældremyndighed, ældreomsorg og ugyldigt ægteskab. Kritikken har fokuseret på paragrafferne om skilsmisse. De fleste kritikere mener, at utroskab hører til det private og ikke det offentlige område; derfor skal utroskab ikke straffes med juridiske midler. Desuden er det blevet anført, at skrappe betingelser for skilsmisse ikke hjælper til at forhindre utroskab. Det er personer selv, ikke dommeren, der skal afgøre, om de elsker hinanden.

Modsat dette har nogle ment, at lovforslaget manglede paragraffer, der klart definerer ægtefællers økonomiske rettigheder og forpligtelser ved skilsmisse. I forslaget hed det, at den formue, der er indtjent, mens ægteskabet eksisterer, tilhører parret, men det er ikke klart, hvem en formue, der er tjent før parterne gifter sig, tilhører. Uklarheden giver velhavende mennesker større mulighed for at overføre formuen, før de gifter sig og dermed slippe fra økonomiske forpligtelser, når de skilles, blev det anført. Yderligere er de, der taber ved en skilsmisse (fx bolig) ikke økonomisk garanteret. Dette gælder ni ud af ti kvinder, der bliver skilt.

Diskussionen har bredt sig fra det praktiske område til det filosofiske. Kritikerne har stillet spørgsmålstegn

ved det grundlæggende princip i forslaget: er tiden nu også inde til at fokusere på skilsmisse i stedet for på ægteskabet? Er det ikke nærmere forståelsen af det monogame ægteskab, der skal diskuteres?

De moderne ægteskabslove, der er gennemført siden 1911 i Kina, forudsætter, at ægteskab er en konsekvens af og baseret på kærlighed. Således kan ægteskab opløses naturligt, når kærligheden ikke mere eksisterer. Dette er, mener nogle, en romantisk idé, der stammer fra den franske revolution, og den er højst problematisk. For hvis kærlighed er afgørende, og parforholdet derfor kun skal være, så længe kærligheden findes, er der ingen grund til at gifte sig. Denne forudsætning fører faktisk til ægteskabets opløsning i stedet for at være dets grundlag. Derfor skal man først mere grundigt diskutere, hvorfor man gifter sig, i stedet for at stramme skilsmisereglerne, mener nogle.

Folkets mening hørt

Den ny ægteskabslov er interessant på flere måder. Indholdsmæssigt afspejler den Kinas overgang fra planøkonomi til markedsøkonomi, dets økonomiske udvikling og den kolosale ændring i folks livsstil. Det er desuden første gang i Folkerepublikens historie, at et lovforslag bevidst bliver sat til offentlig debat. Det betyder, at de kinesiske myndigheder begynder at blive klar over, at befolkningens deltagelse i lovgivning er noget positivt. Samtidig er omfanget af befolkningens aktive deltagelse imponerende.

Kineserne begynder at blive klar over, at det er dem selv, ikke „gode embedsmænd“, der skal gøre deres liv bedre, men vi mangler endnu at se, hvor stor en betydning folkets mening har. Det kommunistiske parti og regeringen begynder at bruge lovgivning, i stedet for administrative ordninger og ideologisk propaganda, til at justere samfundets forhold. Til disse fakta kan man sige, med forsigtig optimisme, at Kina er på vej til at blive et retssamfund, og at befolkningen er begyndt at få en vis ytringsfrihed.

„Bigami og elskerinder skader samfundet“

De kinesiske medier hæfter sig i deres omtale af den ny ægteskabslov især ved de nye bestemmelser om, at det nu er strafbart at begå bigami og have elskerinder.

„De 33 større ændringer af den gamle ægteskabslov er påtrængende på baggrund af de hastige ændringer af samfundsforholdene og det omskiftelige familieliv“, skriver det kinesiske nyhedsbureau Xinhua og tilføjer:

„Bigami og den omstændighed, at landets nyrige holder elskerinder, skader samfundsmoralen, og funktionærer inden for Partiet og statsadministrationen, der er indblandet i disse forhold, kaster smuds over regeringen, mener nogle lovgivere“.

Der er blevet meldt om vold i hjemmet i 30% af de kinesiske familier, og ifølge statistikken tegner den sig for 60% af årsagerne til skilsmisse.

„Selv om de fleste mener, at den ny lov effektivt sætter en stopper for de nyriges trafik med at have en elskerinde, mener feministerne, at den nye lov ikke er tilstrækkelig til at dæmme op for det voksende antal tilfælde af utroskab“. Men en professor i stats- og retsvidenskab siger til nyhedsbureauet, at Højesteret forhåbentlig vil komme med et udspil, der vil „begrænse handlinger, der kan få alvorlige konsekvenser for familielivet“.

Offentligheden har været en ivrig tilskuer til og deltager i hele processen med at lave den ny ægteskabslov, konstaterer Xinhua. 3800 har skrevet til Folketingskongressen for at tilkendegive deres mening om lovforslaget. En sociolog med speciale i ægteskabs- og familieforhold siger, at offentlighedens aktive medvirken i lovgivningsprocessen er et resultat af de drastiske ændringer, der finder sted i det kinesiske samfund, og er et tegn på, at Kina åbner sig yderligere mod omverdenen.

F.P.

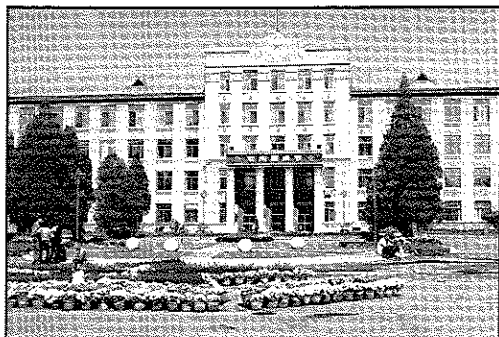

KINESISK LÆRER MAN I KINA

OPLEVELSER UNDER ET STUDIEOPHOLD I KINA

Tre kinesisk-studerende ved Østasiatisk Institut, Aarhus Universitet, var på et fem måneders studieophold i Kina fra september 2000 til januar 2001. En af dem beretter her om sit møde med kineserne og om livet på et kinesisk universitet. Han er taget derover igen, denne gang på et længere studieophold.

Af **Morten Pedersen**
kinesisk-studerende,
Østasiatisk Institut, Aarhus Universitet

Universitetets hovedbygning, som huser instituttet for marxistisk-leninistiske studier.
(Foto: Morten Pedersen)

Morten Pedersen blev inviteret med til bryllupsfest, da en af byens spidser skulle giftes. Her er han fotograferet sammen med nogle af de festklædte dansere, som underholdt gæsterne.
(Foto: Thomas Kløcker).

Den sidste rygsæk løftes op fra taxaens beskidte bagagerum og stilles på jorden foran hovedindgangen til Liaoning Universitet i Shenyang i det nordøstlige Kina. Det er søndag formiddag i slutningen af august, solen skinner fra en skyfri himmel og ikke en vind rører sig.

Her står vi så, Iben, Thomas og jeg. Vi kigger ind gennem porten til det, der skal være vort hjem de næste fem måneder. Tre unge kinesisk-studerende fra Aarhus Universitet, som netop har afsluttet den propædeutiske del af sprogstudiet og nu skal på deres første studieophold. Vi får styr på alle vores tasker og begiver os ind på campus for at finde *waiquo liuxuesheng yuan*, instituttet for udenlandske studerende.

Der er ikke mange folk på universitetet denne formiddag. Semesteret er endnu ikke startet, og mange af de kinesiske studerende er ikke kommet tilbage fra sommerferien. En portner ved instituttet for marxistisk-leninistiske studier, som holder til i hovedbygningen, forklarer os vejen. Vi finder det uden problemer. Det er en stor, grå bygning med blå vinduer og tilstødende restaurant beliggende i universitetets nordvestlige hjørne.

Da vi træder indenfor afbryder vi pedellen samt et par vagter i deres thepause. Vi har ikke på forhånd

meldt vores ankomst, og vores pludselige tilstedeværelse overrumpler dem vist lidt. Efter kort tids samråd bliver vi sendt over i restauranten, hvor resterne fra morgenmaden stilles frem. Ingen af os har dog den helt store appetit efter agurker i soya-sauce, doufu og risvælling med søde majs om morgenen, så vi nøjes med et par *baozi* hver.

I mellemtiden er Mr. Huang dukket op. Han viser sig senere at være det tætteste vi kommer på en daglig leder af instituttet. Han byder os velkommen og viser os vores værelser. Thomas og jeg får et dobbeltværelse, mens Iben indlogeres hos en koreansk pige. Værelserne er enkle med hvidkalkede vægge og linoleum på gulvet. Med to senge, to skriveborde, to bogreoler og to skabe på de omkring femten kvadratmeter er der ikke levnet plads til de helt store armbevægelser. På gangen findes der fællesbad med varmt vand to timer om morgenen og igen tre timer om aftenen samt fælles toiletter af den slags der kræver gode lårmuskler og et lavt balancepunkt at benytte. Selvom hygiejnen ligger langt fra danske standarder kommer det ikke som noget chok. Vi har alle tre rejst rundt i Kina før og set det der er bedre, men så sandelig også det der er værre.

En svær begyndelse

På Liaoning Universitet er der dette semester et par hundrede udenlandske studerende. Langt størstedelen af dem kommer fra Korea og Japan. Fra Europa er vi vist ikke meget mere end femten på noget tidspunkt.

Morgenen efter vores ankomst er der introduktionstimer på kinesisk. Disse kører hver morgen den første uges tid. Meningen er, at man ved at følge forskellige klasser kan finde ud af, hvilket niveau man nogenlunde hører hjemme på. Senere på måneden er der dog en større skriftlig test, som kommer til at danne grundlag for den endelige inddeling i undervisningsklasser.

Jeg husker stadigvæk med gru den første undervisningstime. I to stive timer sad jeg og lignede mest af alt et stort spørgsmålstegn. Af den endeløse strøm af kinesisk fra lærerens mund forstod jeg kun enkelte ord hist og her. Efter timerne konsulterede jeg

Iben og Thomas. De havde haft det ligesom jeg. Havde vi virkelig ikke lært noget ved at følge undervisningen et helt år hjemme i Århus? Skulle vi nu til at starte forfra endnu en gang? Spørgsmålene var flere end svarene denne første undervisningsdag i Kina. Det viste sig at være et spørgsmål om tilvænning. I løbet af nogle uger havde jeg vænnet mig til tempoet i sproget og var blevet fortrolig med de ord og sproglige vendinger som oftest gik igen. Men forud var også gået en del eftermiddage på værelset med ordbogen som uundværlig støtte.

De tyve ugentlige undervisningstimer i min klasse var fordelt på fire fag, uden at der dog var tale om en streng opdeling: samtaletimer, oplæsningstimer, lytteøvelser samt grammatiske timer.

Al undervisning foregik på kinesisk, hvilket selvfølgelig også tog et stykke tid at vænne sig til. Specielt i starten krævede det megen koncentration at følge med og ikke miste tråden, når der pludselig dukkede ord op, som man ikke havde hørt før. Men de fleste af mine lærere var heldigvis dygtige undervisere og havde en god fornemmelse af, hvornår det gik lidt for stærkt og der var brug for en grundigere gennemgang af stoffet.

Spændende samtaler med kinesere

Men klasseundervisningen er nu ikke den eneste måde at lære sproget på, når man befinder sig i Kina. Selvom klasseundervisning har sine fordele, sætter det også en begrænsning for den enkeltes udfoldelsesmuligheder. Som supplement til den almindelige undervisning er det derfor en god idé at komme ud blandt kineserne og få øvet det talte sprog. Enten gennem forskellige fritidsaktiviteter eller ved at finde sig en samtalepartner.

Jeg havde to samtalepartnere under mit ophold, som jeg mødtes med et par gange om ugen. To piger, som studerede International Finansiering og engelsk. Vores eftermiddagsseancer var typisk delt op i to dele. Den ene halvdel foregik på engelsk, hvor vi læste forskellige tekster eller avisartikler sammen, diskuterede de problemer de nu havde med det engelske sprog eller blot snakkede om løst og fast. Anden halvdel foregik

det hele så på kinesisk. Personligt fik jeg meget ud af vores mange møder. Dels fordi jeg kunne få svar på de spørgsmål, der ikke havde været tid til at stille i timen, dels fordi det var spændende at høre en kinesisk studerendes syn på tingene. Høre om hvilke drømme de har, hvilke forventninger de har til fremtiden, hvordan de opfatter os fra Vesten, etc.

Gode oplevelser

Gennem den ene af mine samtalepartnere fik jeg også mulighed for at besøge en kinesisk familie. Hendes far var pensioneret major i Folkets Befrielseshær, og familien var netop blevet tildeit en splinterny embedslejlighed på et gammelt militærhospital. En søndag eftermiddag blev Thomas og jeg derfor inviteret på dansk middag, forudsat selvfølgelig at vi selv ville komme og tilberede den i deres køkken. Omvendt ville de så forberede en række kinesiske specialiteter til os. Det blev en hyggelig dag og er blot en af en lang række af gode oplevelser jeg har med mig hjem derudefra.

Et studieophold i Kina er uvurderligt, når man har besluttet sig for at lære det kinesiske sprog. Det er mens man opholder sig i Kina man kan mærke, at der virkelig sker forbedringer og fremskridt. Påvirkningen er

konstant og koncentreret, og man kan ikke lade være med at suge til sig hele tiden.

I slutningen af august 2001 tog Morten Pedersen på et nyt studieophold i Kina, nemlig ved Shandong Shifan Daxue i Jinan (Shandong-provinsen). Denne gang har han planlagt et længere ophold, nemlig to semestre indtil maj 2002. „Mine forventninger er høje“, fortæller han.

De tre danske studerende spiser koreansk takeaway på de to mandlige studerendes værelse. (Foto: Morten Pedersen)

Foran hovedindgangen til universitetet kunne man hver dag købe billige snacks. (Foto: Morten Pedersen)

CHARLES KLIENES KINESISKE MØNTER

EN DANSK SAMLERS GAVE TIL DANMARK

Bag en udstilling på Nationalmuseet af gamle kinesiske mønter i foråret 2001 gemmer sig historien om en dansker, der gennem en livslang tilværelse i Kina samlede på kinesiske mønter. Få år før sin død i 1952 skænkede han sin møntsamling til Nationalmuseet, men først nu, over 50 år senere, har det været muligt at præsentere den på en udstilling. I denne artikel, der er lånt fra udstillingens katalog, fortæller en af Den Kgl. Mønt- og Medaillesamlings medarbejdere om møntsamlingen og manden bag dem.

Af **Helle W. Horsnæs**

Museumsinspektør, mag.art., ph.d.

I april 1946 modtog Den Kgl. Mønt- og Medaillesamling i København en henvendelse fra Mr. Charles Kliene i Shanghai. Om man ville være interesseret i at modtage en møntsamling som gave. Samlingen blev kort beskrevet (på engelsk): „Samlingen består af 1081 dele plus 26 pengesedler, ialt 1107 dele. Hver del er nummereret i kronologisk orden, og numrene svarer til dem, der findes i kataloget med beskrivelserne, som jeg har udarbejdet. Jeg har også skrevet nogle få forklarende noter, som er vedhæftet de genstande de omhandler.“

Nationalmuseet modtog naturligvis det generøse tilbud. Ikke blot var der tale om en relativt stor samling, den var også „vel ordnet og katalogiseret“, og den blev tilbudt „uden noget forbehold“. Allerede i september 1946 blev en kasse med samlingen bragt ombord på Østasiatisk Kompagnis skib „Manchuria“, og i april 1947 kunne Museet takke for gaven. Kassen var nået frem uden at have lidt større overlast på den lange rejse, og man kunne nu ved selvsyn studere samlingen.

De ældste mønter er kauri-skaller samt kauri lavet i ben, træ, horn og endelig kobber. De yngste stammer fra den japanske besættelse under Anden Verdenskrig. Sedlerne omfatter en usædvanlig velbevaret Ming-

seddel fra Hung Wus regeringstid (1368-1399), som havde været i Charles Klienes eje siden 1901, to sedler fra Ch'ing Dynastiet (Hsien Feng, dateret henholdsvis 1859 og 1861), samt en samling af 23 japanske pengesedler fra besættelsestiden.

Mønterne var ganske rigtigt ordnet kronologisk og syet eller hæftet op på plader af kraftigt karton. Til kauri-skallerne var der lavet en særlig lille kasse, så de ikke risikerede at blive knust på sejladserne, og sedlerne var indsat i tilsvarende specielt fremstillede mapper.

Men hvem var giveren? Charles Kliene henvendte sig oprindeligt til den danske generalkonsul i Shanghai, og i konsulatets følgebrev til Udenrigsministeriet blev han beskrevet som den „danske Statsborger, Charles Kliene, af Shanghai, sidst ansat under Shanghai Municipal Council“. Men han var tydeligvis ukendt i den danske numismatiske verden, og i den daværende overinspektør, Georg Galsters koncept til et svar udtrykkes at det „ville derfor være af Interesse at faa tilsendt de før bebudede selvbiografiske Oplysninger fra Giveren“.

Man måtte vente forgæves på de selvbiografiske oplysninger, og gaven har således henstået i over 50 år, uden at vi har kunnet sige noget om baggrunden for den. Det er nu blevet muligt.

Et sprogbegavet barn

I slutningen af 1999 tikkede en fax ind på Den kgl. Mønt- og Medaillesamling fra et af Charles Klienes børnebørn. Ronald Kliene kendte møntsamlingen fra sin barndom og var i besiddelse af en kopi af det håndskrevne katalog til samlingen, men hans interesse var ikke begrænset til mønterne. Han anvender nu sit otium på at skrive sin families historie – en meget spændende historie, der foreløbig tager sin begyndelse i Sønderjylland i slutningen af det 17. århundrede og går via Odense og Kristiansand retur til Sønderjylland.

Her blev Albert Detlefsen Kliene født i 1844 som søn af præsten og skolelæreren i Sønderho på Fanø, Peder Johan Kliene, og hustru Clara Maria Detlefsen. Albert emigrerede til Kina, hvor han blev kaptajn på kanonbåden „Lone Star“, der patruljerede langs kysten og op ad Yangtze

for at beskytte handelsskibe mod sørøvere. I 1866 giftede han sig i Hong Kong med Amelia Ribeiro, der var af portugisisk-britisk afstamning, men født i Macao. De levede de første år af deres ægteskab ombord på „Lone Star“, og her blev sønnen Charles født i 1867.

Lille Charles lærte allerede i sine første år flere sprog. Hans forældre talte engelsk sammen, men hans mor talte desuden flydende Canton-kinesisk, og skibets besætning, der kom fra det nordlige Kina, talte en dialekt af Mandarin. Da Charles var syv år gammel, blev han optaget på en ny-startet katolsk skole i Shanghai – den eneste skole for europæiske børn på den tid –, hvor han blandt andet lærte fransk. Da han blev 10, flyttede familien til Ningpo syd for Shanghai, hvor han i seks år fik privatundervisning i kinesiske sprog, og allerede som 17-årig talte han flere kinesiske dialekter flydende og havde kendskab til tibetansk.

Karriere som lingvist og historiker

I 1884-85 befandt han sig i London, ansat af den kinesiske stat som officiel tolk og oversætter. Ved hjemkomsten til Kina blev han dekoreret for sine tjenester og ansat som senior oversætter ved toldvæsenet, først i Shanghai og senere i Peking, hvor han sammen med sin skotske hustru, Jane Gordon Gardiner, overlevede bokseropstandens belejring i 1900.

Omkring denne tid begynder Charles Klienes historiske og lingvistiske interesser at træde frem. I forbindelse med en ansættelse på øen Hainan (ud for Nordvietnams kyst) udfærdigede han den første engelsk-hainan ordbog, og han udgav en konkordans over kinesiske og europæiske kalendere. Herefter vender han tilbage til Shanghai, og nu taler hans curriculum sit tydelige sprog. Det omfatter blandt meget andet:

Cheftranslatør og sinolog ved Det Kejserske Maritime Toldvæsen i Shanghai.

Fra 1920 officiel censor i kinesisk sprog ved Shanghai bystyres skolevæsen.

Medgrundlægger og senere leder af det britiske handelskammer og den kinesiske sprogscole i Shanghai.

Direktør for det Internationale

Settlements Kinesiske Studier i Shanghai.

Stolt af møntsamlingen

Mærkeligt nok lærte Charles Kliene aldrig sin fars sprog, og han synes heller aldrig at have besøgt Danmark. Efter Anden Verdenskrig emigrerede hans familie til England – på danske pas! Trods de problemer, som embedsmænd fra det gamle styre måtte se i øjnene, besluttede Charles Kliene at blive i Kina, og som 79-årig donerede han sin møntsamling til sine forfædres land.

Charles Kliene var stolt af sin samling. I gavebrevet skriver han:

„Mens Lockhart-samlingen er større end min, mangler den nogle sjældne, værdifulde eksemplarer, som findes i min, og mange af dens eksemplarer er ikke i samme perfekte stand“.

Ronald Kliene kan fortælle, hvorledes bedstefaderen havde mange eksemplarer af hver mønttype og omhyggeligt udvalgte det bedste eksemplar til sin hovedsamling. Han gik videnskabeligt til værks med sine samlinger og beskyttede dem nidkært mod ukyndiges rod. Charles beskrives som en viktoriansk pater familias, der havde indrettet hele 3. etage i sit store hus som et museum, hvor ingen – end ikke hans højt elskede og respekterede hustru – fik lov at komme uden invitation.

Møntsamlingen, som endte i København, blev den eneste af Charles Klienes samlinger, der overlevede. De øvrige, som blandt andet omfattede 23 kostbare strygeinstrumenter, blev konfiskeret af det kommunistiske styre, og det har ikke været muligt at opspore dem siden.

Charles Kliene selv måtte tilbringe de sidste år af sit liv alene med en gammel kinesisk tjener – i husarrest i et enkelt rum i sit eget hus, hvor han døde i 1952, 85 år gammel. Han nåede aldrig at skrive den planlagte selvbiografi.

Spådom om Kinas fremtid

Charles Kliene havde et næsten profetisk syn på Kinas fremtid som et af verdens førende lande. I en efterskrift til det katalog, der fulgte med samlingen til Danmark, skriver han, at Kina er rigt på mineraler, landbrugsprodukter og industrivarer og derfor er

blevet kaldt „land flowing with silk and honey“.

„Det er ikke usandsynligt, at landet med sine millioner af flittige arbejdere og ved hjælp af udenlandske maskiner en dag vil kunne forsyne verdensmarkedet med varer til en lavere pris end andre lande selv kan producere de samme varer til. Hvad det frem for alt gælder om nu er at få et fornuftigt møntvæsen, et lovligt betalingsmiddel i stedet for det værdiløse papir, man prakker folk på, stabile priser og en højere standard i uddannelsen, som kan være til gavn for landets udvikling og berettigede en højere levestandard“.

Mønternes historie

Charles Kliene var gennem hele sit liv en ivrig samler. Den møntsamling, som han har foræret Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, dækker Kinas møntvæsen fra de ældste eksemplarer på betalingsmidler til Charles Klienes samtid. Udover de kinesiske mønter omfatter samlingen japanske og vietnamesiske mønter, der havde været i omløb i Kina, kinesiske medaljer og amuletter, eksemplarer på kinesiske pengesedler samt et sæt japanske pengesedler udstedt i Kina under Anden Verdenskrig.

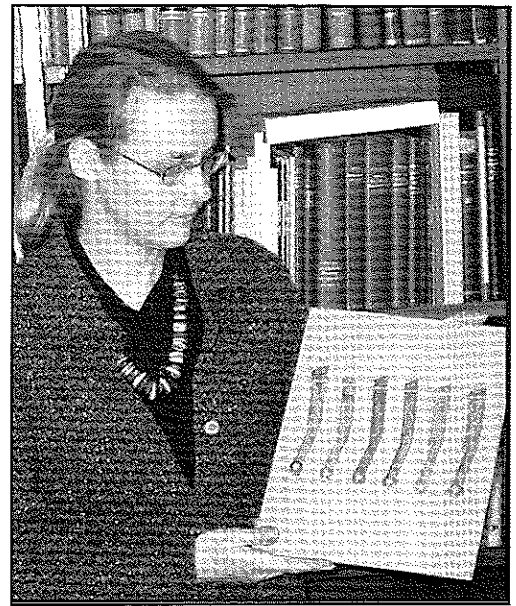
Kauri-skaller

Kauri-skaller (også kaldet porcelænsneglehuse) er blandt verdens ældste betalingsmidler. De har været brugt i store dele af Asien (Kina, Indien og Thailand) og i dele af Afrika. I Kina blev kauri anvendt som betalingsmiddel fra 16. til 11. årh. f.Kr., og i det kinesiske skriftsystem var tegnet for „porcelænsneglehuse“ det samme som tegnet for „penge“. I visse dele af Afrika benyttedes kauri endnu i begyndelsen af 1900-tallet. I perioder blev der fremstillet efterligninger af kauri-skaller i ben, træ eller horn, og fra midten af det første årtusinde f.Kr. begyndte man i Zhou-staten at lave efterligninger af kauri i bronze.

Efterligninger af redskaber

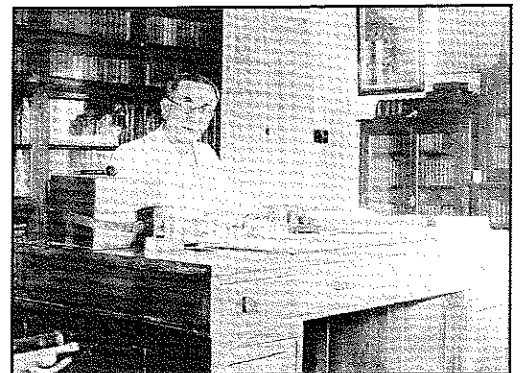
De ældste kinesiske mønter er efterligninger af redskaber, der er støbt i bronze. De var sandsynligvis inspireret af, at man har benyttet rigtige redskaber i byttehandel.

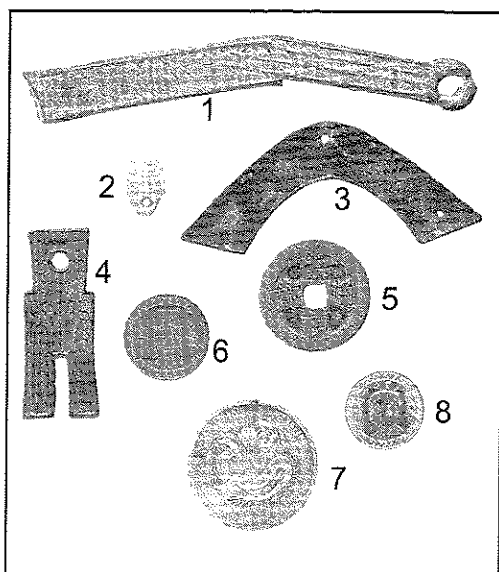
Knivformede mønter stammer fra Shantung-halvøen, hvorfra de bredte

Museumsinspektør Helle W. Horsnæs med et udvalg af knivformede mønter fra Charles Klienes samling. (Foto: Henrik Strube).

Charles Kliene i sit arbejdsværelse i huset „Sønderho“, som han selv havde opført i Det Internationale Settlement i Shanghai. (Familiefoto 1937, venligst stillet til rådighed af Mr. R. Kliene).

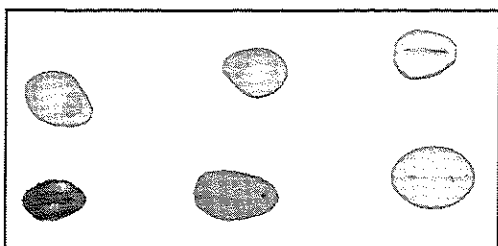

Mønter fra Klienes samling:

1. Kniv-mønt, 2. Kauri-skal, 3. Bro-mønt, 4. Spade-mønt, 5. Cash-mønt, 6. 10 cash kobber (1911), 7. Kinesisk drage-dollar fra 1901, 8. 20 cent nikkel fra 1936 med portræt af Sun Yat Sen. I slutningen af 1800-tallet var Kinas udmøntning ude af kontrol. Der eksisterede et uoverskueligt, uofficielt møntsystem. Det banede efter republikkens indførelse vej for et skift til vestligt udseende mønter, der fx kombinerede en vestlig herskers portræt med en afbildning af den traditionelle spademønt (fig. 6, 7 og 8).
(Foto lånt fra „Nationalmuseet Nyt“ nr. 89. Fotograf: Jesper Weng).

Klienes møntsamling omfatter også nogle eksemplarer af kauri-skaller, også kaldet porcelænssneglehuse. Denne form for betalingsmiddel regnes for verdens ældste og blev brugt i Kina fra 16. til 11. årh. f.kr.
(Foto: Henrik Strube)

sig mod vest og nord. De ældste kniv-mønter stammer fra 600-tallet f. Kr. Bro-mønt/klangplade-mønt stammer sandsynligvis fra Zhou-dynastiet (1122–255 f.Kr.). Spade-mønt blev lavet af Zhou-kongerne i Honan- og Shanxi-provinserne. Disse mønter var især i omløb i det nordøstlige Kina og i områderne nær den kinesiske mur.

Runde mønter

De første runde kinesiske mønter – cash – kommer fra området, hvor mønter formet som en spade var i omløb. Da Kina var blevet samlet til ét rige i 221 f.Kr., begyndte også den første kejser, Qin Shi Huangdi, at støbe runde bronzemønter med et hul i midten. Omkring hullet ses fire kinesiske skrifttegn, der angiver møntens navn og prægetid.

I første århundrede forsøgte en kupmager ved navn Wang Mang (7–23 e.Kr.) at indføre kredit-mønter: mønter, hvis metalværdi var væsentligt lavere end deres pålydende. Wang Mang anvendte både cash og spade-mønter.

Hullet i mønterne gjorde det muligt at trække en snor igennem mønterne, og da værdien af den enkelte mønt var ganske lav, blev det almindeligt at binde mønterne på snore bestående af 1000 mønter fordelt på 10 bundter med 100 i hver.

De runde cash-mønter var i brug i over 2000 år, indtil de sidste traditionelle kinesiske mønter blev slået i 1912. I denne lange periode undergik mønterne kun få ændringer. Oprindeligt blev cash-mønterne støbt i en bronzelegering bestående af kobber samt tin eller bly, men fra 1500-tallet anvendtes messing (kobber og zink).

Sedler i stedet for mønter

Det var tungt og besværligt at rejse med store pengebeløb. Allerede i 700-tallet var det derfor muligt at indbetale sine snore med cash i et regeringskontor i én by og til gengæld få et tilgodebevis, som kunne indløses på et tilsvarende kontor i en anden by.

I det 11. årh. begyndte man at udstede egentlige pengesedler, der var gyldige i alle økonomiske transaktioner. Pengesedlerne blev så populære, at man 1260'erne helt ophørte med

at støbe mønter.

Da den venetianske købmand Marco Polo i 1295 kom tilbage til Europa efter et 17 år langt ophold i Kina, kunne han fortælle, hvordan den mongolske kejser Kublai Khan lavede pengesedler, der var lige så værdifulde som guld eller sølv, af bark fra morbærtræet. Barken blev stampet, glattet, skåret i rektangulære stykker, og stykkerne blev påført deres værdi. Sedlerne blev signeret og stemplet af særligt betroede embedsmænd, og der var dødsstraf for forfalskning af sedlerne.

Papirpengene fik en kort levetid. Khan'en kunne ikke modstå fristelsen til at udstede flere sedler end han havde dækning for, og det resulterede snart i inflation. Brugen af papirpenge blev indstillet, men kun for en periode. Under Ming-dynastiet (1368-1399) blev der igen trykt pengesedler.

I forbindelse med bokseropstanden (1900-1901) indtog en gruppe europæiske soldater Sommerpaladset i Peking. Inde i basen til en væltet Buddha-statue fandt soldaterne en skat bestående af bl.a. ædelsten, guld- og sølvbarrer, samt et bundt pengesedler fra Ming-dynastiet. Sedlerne blev overdraget en tilstedeværende officer, som vides at have givet nogle af dem videre til museer.

Igennem Kinas lange historie blev der aldrig slået mønt i ædle metaller. Guld og sølv blev kun brugt som betalingsmidler i form af afvejede stykker. Da handelen med Vesten i 1800-tallet voksede, blev det nødvendigt at finde en fælles værdimåler. De kinesiske messing-cash var ikke velegnede til større transaktioner, men den kinesiske regering var tilbageholdende med at skabe et møntsystem baseret på sølv, da man var bange for forfalskninger.

De britiske kolonier Hong Kong og Shanghai fremsatte flere forslag til en møntenhed baseret på sølv, og i 1889 gav den kinesiske regering efter for presset og forsøgte sig med en sølvudmøntning. Desværre var den baseret på det kinesiske vægtsystem, som ikke umiddelbart passede til det europæiske, og mønterne blev snart byttet efter vægt.

EN SKATKISTE AF VIDEN OM KINA

Carsten Boyer Thøgersen:
At pege på Månen –
Glimt fra Deng Xiaopings Kina 1979–
1997
Forlaget Liebeskind 2001
360 s., indbundet og ill. med kort og
fotos. Pris 350 kr.
ISBN 87-91129-00-1

Af Rikke Agnete Olsen

Titlen på Carsten Boyer Thøgersens bog om ham selv og Kina i de mange år, han har haft et nært forhold til landet og dets mennesker, er hentet fra et gammelt kinesisk zen-buddhistisk udtryk. Det lyder i sin helhed: „At pege på Månen – og kun se sin egen finger“.

Meningen er let at begribe, og forfatteren har måske valgt ordsproget som titel, fordi han med sine mange glimt af Kinas historie og liv i den nærmest kaleidoskopiske bog ikke bare viser eksempler på, hvordan mange vesterlændinge er gået galt i byen med deres beskrivelser og fortolkninger af kinesisk politik og kinesiske forhold, fx massakren på Tian an Men den 4. juni 1989. Han er vist godt klar over, at han også selv undertiden har set mere finger end måne, og anderledes kan det ikke være.

Selv om man som Carsten Boyer Thøgersen lever og arbejder mange år i et land – indtil nu er det blevet til i alt ti år i Kina – taler sproget, omgås med indbyggerne og besøger landets forskellige egne, vil der altid være noget, man ikke får med, og ens vurderinger er mere eller mindre præget af de venner, man har, og af deres

vilkår. Sådan er det faktisk også, hvis man lever hele livet i det land, hvor man er født og opvokset, men i et fremmed land ser man måske forholdsvis mere, fordi man undrer sig mere.

I de atten år mellem 1979 og 1997 er der sket meget i Kina, og i dag kan den besøgende, der måske husker landet fra 70erne eller de tidlige 80ere, slet ikke kende det igen. Det vældige tyste Peking, hvor de lave grå beboelseskvarterer strakte sig over enorme områder, er blevet et kaotisk, trafikalt støjhelvede af en højhusverden, og man skal nu meget langt ud på landet for at få et glimt af den asketiske, men også begejstrede og forhåbningfulde kinesiske verden fra årene efter Kulturrevolutionen. Nu gælder det byerne, industri og joint ventures og gerne udviklingsstøtte fra Vesten, og hele den udvikling har Carsten Boyer Thøgersen gjort med, fra han efter et kort ophold i 1976 kom til Kina i 1979 for at studere.

Efter perioder som underviser ved Aarhus Universitet, hvor han er uddannet, og som marketingkonsulent i erhvervslivet levede han fra 1986 til 1992 i Peking med sin familie som handelsmedarbejder ved Den danske Ambassade og siden projektleder ved EU-kommissionens delegation i Kina. Hans kone, der er psykolog, arbejdede på Pekings internationale skole og den amerikanske ambassade. Efter en tur i Bruxelles som ekspert på EU-kommissionens Kinakontor kom Carsten Boyer Thøgersen og hans kone igen tilbage til Peking, hvor han siden 1997 har været handelsråd på ambassaden.

I de mange år og under så skiftende forhold har Carsten Boyer Thøgersen samlet indtryk og oplysninger og givet dem videre i artikler, kronikker, breve og samtaler, og det er fra dette materiale, han har hentet stof til sin bog. Den er naturligt nok bygget kronologisk op og er rigt udstyret med ordforklaringer, årstalsliste og noter, der i mange tilfælde henviser til forfatterens egne skriftlige arbejder fra alle årene. Bogen indeholder også et par kort over Kinas administrative inddeling og fysiske beskaffenhed og endelig en række fotos fra forfatterens private samling. De er udtryk for, hvad der optog ham gen-

nem årene, viser hans forvandling fra langhåret student til kortklippet diplomat i nydelig habit og illustrerer derved glimrende bogens tekst.

Har man færdedes i Kina gennem de år, bogen skildrer, og været optaget af begivenhederne i landet og udviklingen hen mod en moderne stat, der ønsker at indtage en naturlig plads blandt verdens andre nationer, er denne bog en lille skatkiste. Under læsningen oplever man genkendelse, får indsigt og viden, forbløffes og er somme tider uenig med forfatteren, fordi ens egne oplevelser og oplysninger måske er helt anderledes end hans, eller fordi man finder andet mere væsentligt, end det han lægger vægt på. Men man beriges altid af det sidelys, der kastes ind på ens egen forståelse og derved udvider den. Som professor Anne Wedell-Wedellsborg skriver i sit forord: „Vi får fortællinger og billeder, som vi kan bruge som pejlemærker i vores egen forståelse af Kina“.

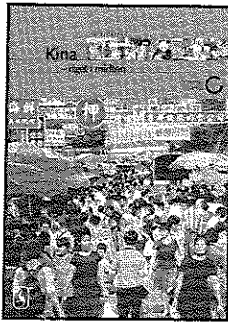
Kender man ikke noget særligt til Kina, vil man måske finde bogen lidt ujævn og somme tider indforstået. Visse af de ultrakorte afsnit, der mere er glimt af en indsigt end egentlig beskrivelse af noget som helst, kan være svære at bruge til andet end en fortælling om det menneske, der så og oplevede alt det, der nu er nedfældet på de mange sider i en meget smuk udgave.

SKOLEBOG OM KINA

TIBETANSKE EVENTYR

MEYER I SHANGHAI

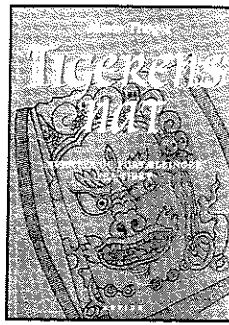
Ole Bygbjerg:
Kina – riget i midten
Gyldendal 2001. 48 sider. 187,50 kr.
ISBN 87-00-37898-4

Anmeldelser af **Flemming Poulsen**

Ole Bygbjergs bog, der er beregnet til undervisning og studier, udmærker sig ved, at den på et overkommeligt antal sider giver den mer eller mindre forudsætningsløse et hastigt overblik over, hvad Kina er for noget. Bogen har lidt om det meste – historie, geografi, Sun Yat Sen, Mao, Deng Xiaoping, økonomiske reformer, Peking-opera, TV, landbrug, Falun Gong, mad og meget, meget mere. Hele Kina i småbidder.

Med så mange emner bliver det hele noget overfladisk. Man kan specielt anke over, at konflikterne, de modsatte meninger og interesser, trods den knebne plads, ikke er klart belyst som et udgangspunkt for mere indgående studier. Meningen med bogen er tilsyneladende at sætte eleverne i gang og inspirere dem til at gå videre på egen hånd. I den henseende opfylder den sit formål. Der er i hvert afsnit konkrete ideer til, hvordan man kan få mere at vide, oven i købet med adresser, telefonnumre og internet-adresser, så de travle elever slipper for besværet med at finde frem til rette vedkommende. Bogen kan sikkert også inspirere læreren til at finde andre emner end menneskerettigheder, økonomiske reformer og hvad der ellers dominerer debatten om Kina herhjemme.

Billedudvalget er både omfattende og af en fin kvalitet, mere professionelt redigeret, end man sædvanligvis møder i den slags bøger. Fotografierne supplerer teksten og er med til at gøre Kina nærværende. Bogen er skrevet i et let læseligt sprog, hvad eleverne sikkert vil sætte pris på.

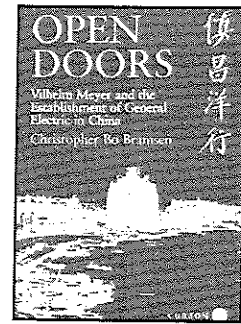
Marie Thøger:
Tigerens Nat
Eventyr og fortællinger fra Tibet
Illustreret af Birte Lund
Forlaget Arvids 2001. 88 sider. 148 kr.
ISBN 87-987951-0-4

Marie Thøger, forfatter og pensioneret kommunelærer, har under flere studieophold i Dalai Lamas tibetanske flygtningesamfund i Dharamsala i Nordindien stiftet bekendtskab med gamle tibetanske eventyr og fortællinger. Syv af dem har hun genfortalt i et mundret sprog som et bidrag til, at vi herhjemme kan udvide kendskabet til Tibets kultur.

De syv fortællinger er både spændende og fornøjelig læsning, fx om en dreng, der formår at stjæle sin tante uden at bruge vold, og uden at hun opdager det, eller hvordan en prins og en prinsesse i skikkelse af en frø og en lærke får hinanden. Eller hvordan en tyv og en bedrager, gift med den samme kvinde, hvad alle tre var godt tilfredse med, samlede sig en formue. Bogen er velegnet til godnatlæsning for de små, og de voksne kan få nogle timers underholdning.

En mislyd i den ellers gedigne bog findes i forordet. Her fortæller Ngwang Losang, der præsenterer sig om „en tibetaner bosat i Danmark“, at „modstanden mod den kinesiske besættelse af Tibet har kostet 1,2 millioner af mine landsmænd livet“. Hvad har denne udokumenterede påstand, som går igen i landflygtige tibetaneres agitation mod Kinas herredømme, at gøre med udgivelsen af gamle tibetanske fortællinger og eventyr?

Man kunne med lige så god grund gøre opmærksom på, at tibetanerne har fået en højere levestandard takket være det kinesiske herredømme, og det er jo altså en kendsgerning!

Christopher Bo Bramsen
Open Doors
Vilhelm Meyer and the Establishment of General Electric in China
NIAS/Curzon 2000. 352 sider. 395 kr.
ISBN 0-7007-1404-9

Med en startkapital på 100 US-dollars grundlagde den danske forretningsmand Wilhelm Meyer i 1905, som 26-årig, sit eget firma i Shanghai og kunne 25 år senere notere, at kapitalen var vokset til 20 millioner dollars. Firmaet havde da 1200 ansatte, heraf 1100 kinesere.

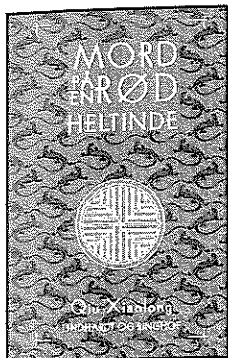
Denne danske forretningsmands kinesiske livsværk har hans barnebarn, Christopher Bo Bramsen, indtil for nylig Danmarks ambassadør i Kina, skrevet en bog om allerede i 1993, „Generaldirektøren“. Den er nu, i let revideret form, oversat til engelsk.

Meyers forretningsmæssige eventyr varede i 30 år og sluttede først, da Meyer af sorg over sin kones død opgav at videreføre firmaet. Det blev solgt til en amerikansk virksomhed, og Meyer tog hjem til Danmark og døde, syg og nedbrudt, som 56-årig i 1935 af en blodsygdom.

„Open Doors“ er en udpræget succeshistorie. Ingen af de mange kilder, Bo Bramsen har gransket, har afsløret mislyde i den danske families tilværelse. Man kan undervejs fristes til at spørge, om alt virkelig har været så godt og rigtigt, men det er altså det eftermæle, som Vilhelm Meyer har efterladt sig.

Man kan undre sig over, at nogle af familien Meyers mere private oplevelser – forlovelser, ferierejser, vennernes besøg i Shanghai osv. – ikke er udeladt i denne engelske udgave. Det er ikke lige den slags beretninger, man venter at finde i en bog, som den videnskabelige institution Nordisk Institut for Asien Studier har lagt navn til.

KRIMINALROMAN OM ET KINA I OPBRUD DAGLIGDAGEN I HALVFEMSERNES SHANGHAI

Qui Xiaolong:
Mord på en rød Heltinde.
New York 2000. Oversat fra ameri-
kansk af Svend Ranild.
Lindhardt og Ringhof 2001.
455 sider. 299 kr.
ISBN 87-595-1538-4

Af Jette Mechlenburg

Man bliver glad for kinesere og Kina når man læser denne bog som er en intens indføring i „det nye Kinas duf-
tende, forvirrende og forførende
verden i 90ernes Shanghai“ som der
står på omslaget. I sin hele intention
kunne „Mord på en rød Heltinde“
godt minde lidt om Peter Høghs
„Frøken Smillas fornemmelse for
sne“. Begge foregår de i en storbys
mange forskelligartede kvarterer, ga-
der og huse, og begge afdækker de
det væld af forskellig slags liv der
leves under og over den synbare
overflade.

Det er en bog om fortid og nutid,
om individuel frihed og handlekraft
og magtesløshed over for det politi-
ske system, om magt og magtmis-
brug, om dobbeltspil og dobbeltliv,
men også om længsel og kærlighed
og om skæbnens ironiske spil med
mennesker. Forfatteren Qui Xiaolong
er selv født i Shanghai, blev medlem
af Kinas forfatterforening og udgiver
af poesi. Han emigrerede i 1989 til
USA hvor han nu underviser i kine-
sisk litteratur på Washington
University.

„Mord på en rød Heltinde“ er en
langsomt fremadskridende kriminal-
roman, hvor spændingen holdes til
sidste kapitel. Plottet er kort fortalt:
Den unge kvinde Guan Hongying,
mønsterarbejder og ansat i Stormaga-
sin 1 i Shanghai, bliver fundet myr-
det. Kriminalkommissær Chen Cao
sættes på sagen. Sammen med krimi-
nalbetjent Yu Guangming trevler han
langsomt og grundigt sagen og or-
ender med at kunne udpege morde-
ren, påvise motiv og fremlægge
uomstødeligt bevismateriale. Sagen

tager en uventet eller måske netop
forudsigelig drejning på grund sin
åbenbart politiske karakter. Chen
vinder sagen, men taber den på
samme tid.

Chen Cao er midt i trediverne,
ugift, digter og kriminalinspektør.
Han havde ikke haft planer om at ar-
bejde inden for politiet – ikke da han
gik på universitetet. Han havde an-
søgt om at forske videre inden for
engelsk og amerikansk litteratur, til
moderens glæde, faderen havde væ-
ret kendt professor inden for den
neo-kungfutianske skole. I begyndel-
sen af firserne indfører Deng
Xiaoping den politik at unge uddan-
nede skal tildeles stillinger af myn-
dighederne for at dæmme op for den
omfattende nepotisme og korrupsion
blandt de gamle kadrer. Chen får at
vide at en diplomatisk karriere venter
ham, men da myndighederne under-
søger hans familiebaggrund, kommer
det frem at en af hans onkler havde
været kontrarevolutionær og var
blevet henrettet i begyndelsen af
halvtredserne. Derfor bliver han til-
delt en stilling i Shanghais politi,
først på lavere trin, senere som
kriminalinspektør for „specielle sa-
ger“.

Sagen her ser ud som et alminde-
ligt seksualmord, men da det opkla-
res at den myrdede er mønster-
arbejder, bliver sagen politisk og der-
med speciel, og partisekretær Li
Guohua sætter Chen til at lede sa-
gen, med kriminalbetjent Yu som as-
sistent og kommissær Zhang som
den overordnede kadre der skal føre
tilsyn med sagen. Zhang har fået til-
delt jobbet for at kunne supplere sin
sparsomme pension.

Som så mange uddannede blev
både Yu og Zhang sendt ud på landet
blandt fattigbønder under Kulturre-
volutionen. Det har gjort Yu afvi-
sende og skeptisk over for al
politiseren. Han holder sig nøgternt
og realistisk til sit arbejde som krimi-
nalassistent og til sin lille familie.
Zhang derimod – trods meget barske
oplevelser under Kulturrevolutionen
– holder bittert fast ved den gamle,
hårde partilinie og bliver da også
den der kommer til at være afgø-
rende for sagens udfald. Chen skriver
digte ved siden af sit politiarbejde,
og da Zhang i et tidsskrift falder over
nogle linier i Chens digt „Natlig

Samtale“, fortolker han dem straks
politisk og beslutter at gå til en højere
partimyndighed med Chens efter-
forskningsarbejde for at lade dem
vurdere hvad der tjener Partiet bedst.

Bogen handler dog ikke kun om
mord og politik, faktisk er det der dri-
ver læseren lige så meget alle de små
ting der udspiller sig i dagligdagens
Shanghai. Boligmanglen er massiv,
og man får del i Chens fantastiske
glæde over to sparsomme værelser i
et betonboligkompleks, eller man
frydes over Yus kones krebsemåltid
tilberedt under de mest besværlige
forhold, eller over en kop dragete i
pavillonen i søen. Når man kender
Shanghai er det en dobbelt fornøjelse
at læse bogen.

Hvad der bliver hængende stærkest
i bevidstheden efter læsningen, er de
åbenbare paralleller Chen ikke kan
lade være med at drage mellem for-
tids mønstre – udtrykt i klassisk poesi
som han ofte citerer for sig selv – og
den virkelighed han er midt i og mel-
lem sig selv og den myrdede Guan.
Begge er de ikke så heldige med kærlig-
heden, og begge har de gået på
kompromis med sig selv for at over-
leve.

Faktisk går bogens spænding ikke
så meget på selve opklaringen som
på om sagen overhovedet skal opkla-
res og hvordan. Bogen efterlader et
stærkt indtryk af et Kina i opbrud og
et dagligliv som på alle niveauer er et
virvar af smutveje uden om og gen-
nem systemet, en begyndende rets-
stat mellem reformer og reaktion.

KINESISK PÅ HF-NIVEAU I TRE BYER

Der er nu åbnet mulighed for tre steder i Danmark at studere kinesisk på HF-niveau. Et toårigt kursus med afsluttende eksamen er på programmet i Horsens VUC (Voksenundervisningscenter), Øresund VUC (Lyngby) samt, som noget nyt, på Espergærde Gymnasium og HF i Nordsjælland. Kinabladet har bedt de to undervisere – Peer Møller Christensen i Horsens og Laila Liu i Lyngby og Espergærde – samt rektor for Espergærde Gymnasium og HF, Jens P. Nielsen, fortælle om de kinesiske HF-kursus.

Stor interesse for kinesisk

Første gang et HF-kursus i kinesisk blev udbudt på VUC i Horsens var i 1998, hvor der blev startet et af undervisningsministeriet godkendt forsøg med faget. Kinesisk skulle ifølge dette forsøg kunne indgå i en samlet HF på linje med andre begynder-sprog som spansk, italiensk, russisk og japansk.

Forsøget blev startet samtidig på VUC i Horsens og VUC Øresund i Lyngby. Den kinesiske lærer på VUC Øresund, Laila Liu, og jeg udarbejdede sammen en forsøgsbekendtgørelse for faget, som fik grønt lys af ministeriet, og så gik undervisningen i gang. Undervisningen blev udbudt som enkeltfag om aftenen, og på VUC i Horsens var interessen næsten overvældende. Der var fra starten 30 tilmeldinger, og da den maksimale holdstørrelse dengang var på 28, måtte der etableres venteliste til faget.

Der var en stor alders- og erfaringsmæssig spredning på holdet, og kursisterne havde mange forskellige motiver til at gå i gang med at lære kinesisk. Nogle skulle bruge sproget i forbindelse med deres arbejde, andre følte sig tiltrukket af sprogets fremmedartethed, andre igen var allerede uddannede sprogglærere, som kunne tænke sig at prøve kræfter med et nyt eksotisk sprog, nogle ville gerne rejse i Kina osv.

To års undervisning og to studierejser til Beijing senere gik 17 kursister til eksamen i faget, og alle bestod. En

del af disse har i det seneste år udbygget deres kinesisk-færdigheder gennem et kursus på Folkeuniversitetet, og næsten alle vil fortsætte på et tilsvarende kursus i år. Nu starter undervisningen så igen på VUC i Horsens, og vi håber på lige så stor interesse som sidste gang.

At kinesisk er et vanskeligt sprog at lære kan der vist ikke herske nogen tvivl om, men på længere sigt er det målet for igangsætterne af forsøget at få indplaceret kinesisk som valgfag på gymnasiet og HF's fagrække. Kinas størrelse og stigende globale betydning taget i betragtning er det vel ikke så vanvittig en ide.

Peer Møller Christensen

Lektor, cand.mag. i kinesisk

Velmotiverede elever

VUC Øresund – Voksen Uddannelses Centret for Gentofte, Lyngby-Taarbæk og Søllerød – har tilbudt undervisning i kinesisk siden 1996.

Gennem forsøgstilladelser fra Undervisningsministeriet er begyndte VUC Øresund med kinesisk på AVU-niveau, og i august 1998 blev kinesisk tilbudt som tilvalgsfag på HF. 28 tilmeldte sig, og 15 gennemførte det toårige kursus. Alle, der har meldt sig til eksamen, har bestået.

Kursisternes baggrund er meget forskellig med hensyn til alder, social baggrund, uddannelse og erhverv. Som lærer har jeg bemærket, at alle kursister har været meget motiverede.

I begyndelsen blev der brugt gængse kinesiske lærebøger, men da de ikke rigtig svarede til moderne undervisningsformer herhjemme, besluttede lærerne at lave deres eget undervisningsmateriale, hvor lektionerne bestod af en række emner, som tager udgangspunkt i dagligsproget, samt forskellige temaer inden for kinesiske samfundsforhold. Men kursisterne savnede en lærebog til hjemmearbejdet, så man fandt frem til en kombination af et moderne kinesisk lærebogssystem („A key to Chinese speech and writing“) og lærernes eget materiale.

Undervisningen varierer mellem lærerstyret undervisning, gruppearbejde, samtaleøvelser, lytteøvelser og rollespil, og audio-visuelle midler har også været benyttet. EDB indgår også i undervisningen. Undervisningen

omfatter fonetik, udtale-, lytte-, oversættelses- og samtaleøvelser, tekst læsning, grammatik, de kinesiske skrifttegn og deres historie og brug af ordbog. Desuden er Kinas historie, kultur og samfundsforhold en integreret del af undervisningen, og kursisterne har været på en studietur til Kina, hvor de fik mulighed for at øve sig i kinesisk dagligsprog og få tæt kontakt med det kinesiske samfund og kulturen.

Der har været stor interesse for studieturene, og de har øget motivationen for at lære sproget.

Laila Liu

Kinesisk og dansk lærereksamen

Mandarin er andet end frugt

I skoleåret 1998/99 etablerede Espergærde Gymnasium og HF en kontakt til Beijing gennem Novos danske afdeling i Kina samt det kinesiske undervisningsministerium. Der blev gennemført en udveksling mellem en dansk gymnasieklasse og en tilsvarende kinesisk klasse fra Skole 166, en af Beijing „key schools“. Det danske udenrigsministeriums demokratifond støttede de kinesiske elevers rejse til Danmark med 225.000 kr.

Projektet skabte helt naturligt en interesse på gymnasiet både blandt elever og lærere for det kinesiske samfund og den fantastiske udvikling, det gennemløber i disse år. Frederiksborg amts rektorer og forvaltning har været på studierejse i Kina, og Espergærde Gymnasium og HF har etableret en ny kontakt til en skole med henblik på at efteruddanne kinesiske lærere i ny pædagogik mv.

Espergærde Gymnasium og HF er et af landets største gymnasier med mere end 800 elever i ungdomsuddannelse samt 700 elever på skolens voksenuddannelse (VUC). Det har været naturligt for os at undersøge muligheden for at tilbyde kinesisk (også kaldet *mandarin*. Red.), i første omgang på skolens enkeltfagsafdeling for voksne.

Vi var derfor glade da Undervisningsministeriet i foråret godkendte vores tilbud om kinesisk som begynder-sprog. Vi forventer ca. 20 elever på holdet, som tilrettelægges som et aftenhold over to år.

Jens Per Nielsen

Rektor for Espergærde Gymnasium og HF

AT DANSE MED MÅNEN

Af Su Shi Oversat af Nina Fønss

Med et glas i hånden spurgte jeg
himlen: Hvornår blev Månen til –
og hvad tid på året er det mon i de
himmelske paladser nu i aften?

Jeg ville ride derop på vinden,
men frygtede kulden i de røde tårne
og jadegrønne paladser så højt, højt oppe.

Jeg begynder at hoppe og danse med min skygge –
som at være i menneskers verden.

Rundt og rundt drejer den sig i det cinnoberrøde rum,
kigger ned fra porten af silke og
kaster sine stråler på den søvnløse.

Der burde ikke findes had –
hvorfor så rund, da vi skiltes?
Ligesom mennesker har deres sorger og glæder
ved adskillelse og nærhed,
således har også Månen sine mørke og lyse faser,
når den er rund og ikke rund –
dette har aldrig været fuldkomment.

Kunne vi dog begge leve længe
og sidde under de samme månestråler,
selv om der er tusinder af *li* imellem os!

Su Shi (1036–1101)

blev undervist af sin mor og tog eksamen i 1057, hvor han blev
nr. 2. Bedre kendt under navnet Su Dong-po. Udtrykket „at danse
med Månen“ er hentet fra et digt af Li Bai, hvilket der ikke var no-
get forkert i. Tværtimod var det almindeligt forekommende som en
slags hilsen fra en digter til en anden.

DEN GULE KEJSER

OG TYRANNEN

For 4000-5000 år siden lykkedes det
den Gule Kejser at samle Kinas mange
stammer i ét rige, men først efter at han
havde uskadeliggjort et uhyre, der blev
kaldt Chi You. Uhyret blev beskyttet af
frygtindgydende monstre, der terrorise-
rede befolkningen, der tryglede den
Gule Kejser om at gøre det af med tyran-
nen. Det lykkedes til sidst. Det gik såle-
des til:

Ni gange havde kejseren kæmpet
mod Chi You og hans mænd, men hver
gang blev han besejret. Kejseren flyg-
tede så til Taishan-bjerget, hvor han
skjulte sig for at undgå Chi You. En dag
blev han opsøgt af en skabning med en
kvindes hoved og en fugls krop. Hun
sagde: „Jeg er de Ni Himles gudinde.
Hvorfor er du flygtet hertil?“

Den Gule Kejser forklarede hende
om Chi Yous tyranni og sine ni forsøg
på at slippe af med ham.

Gudinden gav nu den Gule Kejser en
tryllestav, som han skulle tage med,
næste gang han kæmpede mod Chi
You. Den tiende gang lykkedes det kej-
seren at dræbe tyrannen og hans følge-
svende ved at holde tryllestaven højt
hævet.

Kejseren fik nu samlet alle stam-
merne til ét rige. Når folk viste tegn på
utilfredshed med hans styre, behøvede
han blot at uddele billeder af Chi You
for at skræmme dem fra at gøre oprør.

(Kinesisk legende)

KINA KRYDS NR. 7. Konstrueret af Nina Fønss

Opgaven løses ved at indsætte de korrekte pinyin-stavelser i de
tomme felter. Da tegn og toner ikke er angivet, kan en stavelse

七	Læreren er også syg	I kvindens hjem/fami- lie	Ikke sandt?	Den er parat om et øjeblik	Måtten er svær at rense	Broget bambus
Klokken er 11.30						
Niecen kan ikke hjælpe økonomisk						
Jeg genken- der også sønnen						Hilse ydmygt
soldat			(Hvis...), så ville jeg være tørstig			
partikel		Min vasker hår				

KINA KRYDS NR. 6 Løsning

dække over flere ord/tegn. Eks.: Stavelsen *ma* kan såle-
des dække over *hest*, *mor* etc. Løsning i næste nummer.

六	Han spil- ler tit kort	Nætterne er lange	Negation	måske	England	Regntøj er dyrt
Han taler heller ikke engelsk	ta	ye	bu	shuo	ying	yu
ofte	chang	chang	Ked af det Hele vejen	bu	guo	yi
syngte	chang	Helt sikkert koparret	yi	ding	meget nej	hen
hoved- gade	da	ma	lu	billig grøn	bu	gui
bat	pai	zi	advokat	lü	shi	畜

AT GÅ TIL LÆGE –

PATIENTERNES HOVEDPINE

Hospitalsvæsenet i Kina er udsat for stærk kritik, fremgår det af denne artikel, der er lånt fra det officielle kinesiske tidsskrift Beijing Review. Mange patienter klager over, at de ikke har råd til at blive behandlet på et sygehus. Medicinpriserne er høje, og sygehuslægerne beordrer ofte unødvendige undersøgelser og behandlinger for at tjene penge. Men reformer er på vej, siger myndighederne. Monopoler skal brydes, kunstigt høje medicinpriser skal sænkes.

Af Li Rongxia
Beijing Review

身 无
安 病
莫 体
怨 嫌
贫 瘦

wu bing xiu xian shou
shen an mo yuan pin

Man skal ikke klage over at være tynd og fattig, når (bare) man er rask.
(Kinesisk ordsprog, læses lodret fra højre).

Efter læsning af Beijing Reviews artikel fristes man til en fri fortolkning:
Efter et ophold på et hospital i Kina er man rask, men både tynd og fattig.
(Kalligrafi: Lan Wang Valeur).

Man skulle tro at Beijings indbyggere havde nemt ved at få lægehjælp, for der er hospitaler af forskellig størrelse i hele byen. Men mange er ikke ivrige efter at gå til læge. I stedet får de blot medicin fra deres arbejdsenheds klinik eller køber det på apoteket. Mange tager kun på hospitalet når de ikke selv er i stand til at behandle deres sygdom. Deres uvilje mod hospitaler skyldes dårlige erfaringer med lægehjælp.

Store udgifter

Shen gik til lægen med en lungeinfektion. Lægen stillede den diagnose, at hun led af hjerte-lunge sygdom og foreslog at hun blev indlagt. Hun betalte 10.000 yuan (ca. 10.000 kr.) i depositum, mens hun ventede på indlæggelse. En uge senere fik hun en regning på 6.000 yuan. Det svarer til seks måneders løn for en gennemsnitslønmodtager. Da hun blev udskrevet 14 dage senere, lød hospitalsregningen på 13.000 yuan. Shen fortalte, at hun havde insistet på at tage hjem selvom hun ikke var helt rask, fordi hun ikke havde råd til at blive på hospitalet.

Ifølge et familiemedlem fik Shen kun drop med antibiotika og almindelig medicin såsom nitroglycerin. En masse penge var givet ud på ingenting. For eksempel fik Shen forstoppelse en dag. Lægen gav hende to æsker medicin til fjorten dages forbrug, men to piller havde egentlig været nok. Shen fik tit taget blodprøve flere gange om dagen – og en blodprøve kostede næsten 100 yuan. Shens slægtning bad lægen undgå unødvendige blodprøver og om at vente med prøverne til nogle dage efter at Shen var begyndt med ny medicin, især da Shen selv skulle betale dem. Men lægen overhørte forslagene.

En ældre patient på Shens stue havde samme oplevelser som Shen med hensyn til omkostningerne. Engang var hun blevet indlagt til operation af galdeblæren. Men hun led også af dårligt hjerte, så hun blev ikke opereret, men blev hjemsendt efter en uges forløb. Hospitalsregningen var på over 6.000 yuan.

Mange almindelige patienter har været ude for noget lignende. Én måtte fx betale flere hundrede yuan for at gå til lægen med en forkølelse.

Myndighederne har iværksat en undersøgelse af hvad lægebesøg koster. 33% af de adspurgte havde betalt mellem 100 og 150 yuan, 26% mellem 150 og 200 yuan og 14% mellem 200 og 300 yuan.

Hospitalerne tjener penge på medicin

Offentlighedens øjne har længe været rettet mod omkostningerne inden for sundhedsvæsenet, og patienter har massivt klaget over de høje medicinpriser. Forbrugerorganisationen for Kina og Beijings Forbrugerorganisation havde sammen iværksat en rundspørge. Den viste, at 80% af patienterne i Beijing er utilfredse med omkostningerne til medicin, 92% klager over for høje priser og 72% klager over at de ikke kan gennemskue priserne for behandling på hospitalerne.

Hvorfor er udgifterne på dette felt steget så voldsomt? Ifølge en undersøgelse skyldes det, at Kinas sundhedssystem har tvunget hospitalerne til at sælge medicin for at tjene penge. Hospitalerne tjener på forskellen mellem engros og detailpris for medicin. Faktisk er prisen på operationer og registrering forblevet lav.

Udover ulemper ved det eksisterende sundhedssystem er også lægers ufornuftige medicinering skyld i de høje omkostninger. Ifølge anerkendte lægetidsskrifter er virus årsag til 70-80% af de akutte infektioner i de øvre luftveje (forkølelse). Antibiotika kan bruges mod bakterieangreb, som tegner sig for 20-30% af den totale mængde af forkølelser. Almindeligvis er antibiotika ikke nødvendig ved virusinfektioner, men alligevel får 77% af disse luftvejspatienter ordineret antibiotika. Lægerne udskriver alt for meget antibiotika. Men det er patienterne der må bære omkostningerne.

Dyre mellemænd

Dertil kommer, at det er svært at gennemskue udgifterne til behandling. Det er yderst vanskeligt at se hvad de forskellige ydelser koster, som fx prøver, undersøgelser, behandling og hospitalsindlæggelse. Lyssky praksis ved salg af medicin er en hovedårsag til de høje priser. I lang tid har hospitalernes indkøb af medicin været noget, der sjældent tålte dagens

lys. De fleste medicinfirmaer forsøger at fremme salget af deres produkter ved at tilbyde mellemænd eller købere forskellige fordele. Men omkostningerne hertil bliver naturligvis lagt oven på prisen.

Ved et hospital tilknyttet Anhui Medical College var der tale om provision ved omkring 80 typer af den medicin, som blev ordineret. Ifølge en sælger skal man have en godkendelse fra provinsens lægemiddeladministration før en ny type medicin kan komme på markedet i Anhui. Hvis et nyt medikament skal sælges fra et hospitals apotek, kræver det tilfaldelse fra hospitalets medicinkomite, dets medicinlager (warehouse) og dets apotek. Når hvert eneste led skal have provision, presses prisen i vejret. Fx er produktionsomkostningerne for en særlig antibiotisk indsprøjtning 31 yuan. Men når patienten skal betale, er prisen kommet op på 90 yuan. For at opnå provision ordinerer nogle læger dyr medicin og unødvendige prøver og undersøgelser.

På grund af de skyhøje priser er der 31% af patienterne i Beijing, der selv stiller deres diagnose og selv køber medicin, mens 29% søger rådgivning i en drugstore, hvor de også køber deres medicin. De store omkostninger ved at komme på hospitalet har tvunget mange syge mennesker til at vælge denne usikre og ofte farlige fremgangsmåde. Lidt over 30% af patienterne undgår de høje omkostninger ved at søge råd hos læger gennem venner eller få recepter fra hospitalslæger og købe medicin i drugstores.

Mange klager over sundhedsvæsenet

Forholdet mellem læge og patient er blevet meget følsomt og problemfyldt. Sidste år modtog Kinas Forbrugerorganisation 17.246 klager over lægebehandling og medicin, en stigning på 3.891 eller 30% i forhold til året før. Der var også en væsentlig stigning i klagesager på grund af hospitalsudstyr, teknologi, medicin, service og omkostninger. Sundhedsvæsenet er blevet et af de ti områder hvor der er flest forbrugerklager.

Taxachaufføren Li fik en blindtarmsoperation på et stort hospital. Før udskrivningen ordinerede lægen

ham noget medicin mod betændelse. Men da han havde taget et par piller, besvimed han. Det blev da opdaget, at en sygeplejerske var kommet til at give ham en anden patients medicin mod forhøjet blodtryk. Bagefter bad Li hospitalet om en forklaring. Men han fik blot dette noget overraskende svar fra lægen: „Du er da velkommen til at klage – jeg er medlem af det lokale lægelige ankenævn“.

Alvorlige fejl på hospitalerne

Yu, der er ansat ved Videnskabernes Selskab i Beijing, var også uheldig med hospitalet. For nogle år siden fik hendes mand leverbetændelse under en blodtransfusion. Ikke længe efter brækkede hendes datter benet ved en bilulykke. En måned efter operationen opfordrede datterens læge hende til at bevæge sig noget mere. Da pigen klagede over voldsomme smerter skammede lægen hende ud og sagde, at hun var alt for sart.

Seks måneder senere lod lægen hende begynde på arbejde, selvom hun stadig haltede. Et par dage efter at hun var begyndt på sit arbejde, gik den nye model stålskinne, som skulle hjælpe bruddet til at vokse sammen,

pludselig i stykker. De følgende år måtte pigen gennemgå to store operationer og pådrog sig grimme ar. Yu var meget ked af det der var sket, men havde ikke energi til at stævne hospitalet.

Fejlbehandlinger

Selvom mange hospitaler har forbedret deres miljø og fornyet deres udstyr de senere år, opstår der ofte ulykker på grund af dårlig ledelse, dårlig uddannelse og utilstrækkelig uddannelse i professionel etik. Følgende tilfælde er blevet omtalt i medierne:

Lægerne kom til at bytte om på operationen af to børn, den ene havde hjerteproblemer, den anden skulle have tage mandlerne; en femårs pige fik indsprøjtning med oxytocin, et medikament der kan styrke livmoderens muskler hos fødende kvinder; sjuskede læger har efterladt instrumenter inde i patienter efter operation osv.

I juni sidste år blev en patientsag behandlet ved en domstol i Beijing. Sagsøgeren var Wang, en pige på seks år. Fire år tidligere var hun indlagt til en blindtarmsoperation, men fik fjernet den ene æggestok. Retten

*Patienten: Doktor, hvornår må jeg komme hjem?
Lægen: Hvor mange penge har De tilbage?
(Liu Qing i Beijing Review).*

besluttede at hospitalet skulle betale Wang 310,000 yuan (ca. 310.000 kr.) i erstatning. Det tog Wangs familie fire år at vinde sagen. Ofte tøver folk med at anmelde sådanne sager, fordi der er så mange vanskeligheder forbundet med at bringe dem for retten.

I Kina eksisterer der ingen egentlig lovgivning på det lægelige område, dog findes der et administrativt dokument kaldet „Metoder til at tage sig af medicinske ulykker“. Men hvis der opstår problemer er der ingen lovgivning, og det medfører uensartede kendelser og utilfredshed for alle involverede parter. En del af de regler, der findes i „Metoder til at tage sig af medicinske ulykker“, der blev offentliggjort af regeringen i 1987, er ikke længere tidssvarende. Sundhedsministeriet er ved at revidere og supplere dokumentet, deriblandt at udstikke retningslinjer for erstatningssummer.

Intensivering af reformer

For nylig har der i pressen været adskillige rapporter om nedsættelse af medicinpriser og om hospitaler, der udskrev regninger for hver enkelt dag. Det viser at både regeringen og hospitalerne har sat ind på en reform af sundhedssystemet.

Siden begyndelsen af 2000 har staten tre gange sænket prisen på enkelte meget dyre former for medicin. Sundhedsministeriet forlanger, at læger og hospitaler følger statens politik på området og forbyder salg af medicin, hvis detailprisen overskrider det af regeringen fastsatte. Ifølge Tang Jun fra Det Socialpolitiske Forskningscenter under det kinesiske Akademi for Samfundsvidenskab blev prisen for nylig sat ned på 120 forskellige former for medicin. Der er i det hele taget blevet sat adskilligt i gang for at nedbringe priserne på såvel medicin som lægebesøg.

I Shanghai har hospitalerne indført et særligt regnskabs- og ledelsessystem for medicinsk behandling. Det har nedbragt omkostningerne på hele det medicinske område: handel, produktion og behandling. Samtidig har det betydet bedre kontrol med priserne. Alt i alt har det bidraget til at sikre patienterne den basale medicinske behandling.

En læge erklærer at reformen i Shanghai har fået lægerne til at an-

vende medicin mere rationelt og blive mere servicemindede. Det har også gjort lægerne mere uafhængige af de store medicinalfirmaer. Det har ligeledes ført til en sund konkurrence lægerne imellem til gavn for patienterne. Denne læge regner med, at det vil få lægerne til at vinde patienternes tillid og lægerne vil fremstå som gode eksempler for andre ansatte i sundhedssektoren.

Bedre kvalitet i behandlingerne

Hu Shanlian, der er vicedirektør for et forskningsinstitut under Sundhedsministeriet og professor ved Shanghai Universitet for Lægevidenskab, tror at den nye reform vil betyde en stor omvæltning for de hospitaler hvis økonomi er afhængig af salg af medicin, og at det vil få hospitalsledelsen til at lægge mere vægt på bedre kvalitet i behandlingen. Hu håber også, at reformen vil medvirke til en væsentlig nedgang i prisen på medicin, blandt andet ved at antallet af mellemhandlere efterhånden indskrænkes så meget, at forskellen mellem engrospriser og detailpriser bliver mindre.

Der bruges for tiden megen fantasi på at komme uden om mellemhandlerne for at opnå lave priser. For nogen tid siden valgte Folkets Hospital i Jiangsu provinsen at indhente tilbud på 23 forskellige former for medicin. Det betød et prisfald på 25%. Nogle medicinpriser er faldet drastisk, fx Amoxillin, et almindeligt antibiotika. Tidligere kostede en pakke 24,7 yuan, nu er prisen 9,6 yuan, en besparelse på 62 procent.

Lavere priser, flere indlæggelser

En advokat udtrykker den nye tendens således: „Retten til oplysning er patientens grundlæggende rettighed. Gennem systemet med en-dags-regninger viser hospitalet respekt for patienten, idet patienten hele tiden oplyses om, hvilken medicin og hvilke ydelser han har modtaget“.

Alle hospitaler på amts- og provinsniveau i Shanxi-provinsen er begyndt at tilbyde de hospitalsindlagte en daglig regning for medicin og behandling. En undersøgelse foretaget på 11 hospitaler viste, at efter indførelsen af dette system steg antallet af

indlagte med 9% i forhold til samme periode året før. Samtidig øgede hospitalerne deres indtjening med 7%. Provinsens hospitaler var steget så meget i befolkningens omdømme, at de også blev søgt af patienter fra naboprovinserne.

Patienterne er yderst tilfredse med de lavere udgifter. Det har yderligere hjulpet med til at forbedre forholdet mellem hospitaler og patienter.

Undersøgelser foretaget af sundhedsmyndighederne i Shanxi-provinsen viser, at gennemsnittet for medicinudgifterne til de hospitalsindlagte i anden halvdel af 1999 faldt med 6% i forhold til samme periode året før.

Der er ingen tvivl om, at reformerne inden for det kinesiske sundhedsvæsen vil nedbryde monopoler, indføre konkurrencedygtige mekanismer, fremme kvaliteten inden for service med forholdsvis små omkostninger samt sætte en stopper for medicinprisernes himmelflugt.

Oversat fra engelsk af **Anette Kruse**

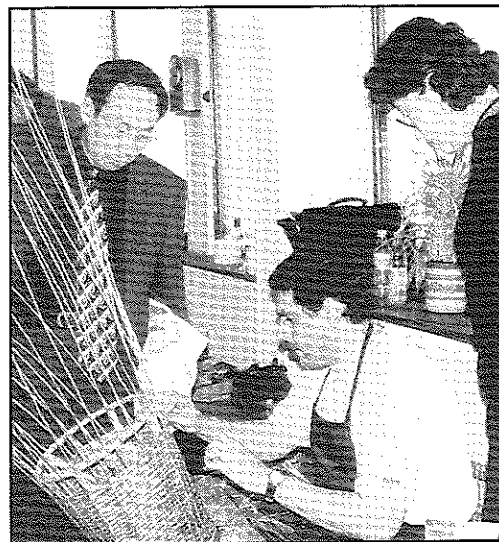
BLINDE FRA KINA PÅ VENSKABSBesøg

En delegation fra Shanghais handicap- og blinde-organisationer var på et seksdages venskabsbesøg i København og Jylland i maj i år, inviteret af Dansk Blindesamfund og den jyske projektgruppe „Blind i Kina“. Formålet med de tre kinesiske blindes og deres tre seende medrejsendes besøg var at underskrive en aftale om et samarbejde mellem Dansk Blindesamfund og blinde-venskabsgruppen Danmark-Kina på den ene side og Shanghais Handicapforbund, der også omfatter en forening for blinde, på den anden.

Forhistorien er, at en gruppe blinde fra Jylland sidste år på eget initiativ rejste til Kina for at besøge blinde i Shanghai og Suzhou og danne en venskabsforening for blinde i Danmark og Kina. Dette projekt er nu blevet til virkelighed, idet der den 21. maj 2001 i København blev undertegnet en aftale om „venskabelig

kontakt“ mellem blinde fra Danmark og Shanghai. Formålet er, hedder det i aftalen, at forbedre vilkårene for blinde i de to lande ved at udveksle informationer om emner af særlig interesse for blinde, især vedrørende beskæftigelse, uddannelse, rehabilitering, social velfærd, problemer for ældre, tekniske hjælpemidler, kultur og sport. Det skal ske gennem udveksling af informationer og gennem udveksling af delegationer fra tid til anden.

Aftalen blev underskrevet af Wivi Diemer fra Dansk Blindesamfunds Internationale Komite, Lilly Benthin fra Venskabsgruppen Danmark-Kina og Sun Yuan Kang fra Shanghais Handicap Forbund. De seks kinesere og deres danske værtsfolk var på rundtur i Vestjylland med besøg i Esbjerg, Varde, Grindsted, Ribe og Fredericia og nåede også en tur langs den jyske vestkyst. **F.P.**

I København besøgte den kinesiske delegation Blindeinstituttet, de blindes butik „Vi ses“ samt „Blindes Arbejde“. Her blev kurvefletning og andre sider af de blindes håndværk demonstreret for gæsterne. (Foto: Flemming Poulsen).

NY AKTIVITET: CAFÉMØDER

Det bør i hvert fald prøves, lød det, da Dansk-Kinesisk Forenings bestyrelse drøftede et forslag om en ny aktivitet, der blev kaldt „Cafémøder“. Ideen bliver nu ført ud i livet, foreløbig som et forsøg. Det første Cafémøde finder sted onsdag den 26. september 2001. Se omtalen på bagsiden.

Tanken med et „Cafémøde“ er at give medlemmer og andre med kinesiske interesser lejlighed til at mødes en times tid eller to før spisetid. En eller flere vil fortælle noget om mødets emne, hvorefter der er mulighed for en debat eller at få besvaret spørgsmål.

Emnet kan være rejseoplevelser i Kina, en aktuel begivenhed, der trænger til at blive endevendt, et par nye bøger, et historisk emne, som en kinakyndig har dykket ned i, måske som led i sine studier. Der kan også være tale om kinesisk musik, kinesisk mad, en dansk erhvervsvirksomhed i Kina, nyt fra turistfronten osv.

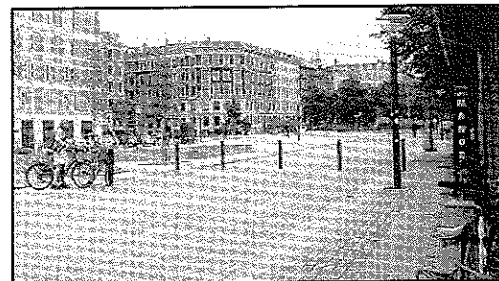
Cafémøderne skal være med til at opfylde foreningens formål: at udbrede kendskabet til Kina og kinesiske forhold.

Alle Cafémøder holdes i „Verdens

Caféen Mandela“ på Halmtorvet i København. Caféen er et medborgerhus under Københavns kommunes Ungdomscentre (KUC). Den er opkaldt efter Sydafrikas frihedsheit, Nelson Mandela. At det er en „Verdens Café“ signalerer interesse for omverdenen, en global tankegang, som Mandela er et symbol på. Caféen indgår i planer om at gøre området til et „kulturelt kraftcenter“ med stikord som sundhed, økologi, kultur, møder og altså cafédrift, fortæller Café Mandelas bestyrer, Erling Hagemann, der også bestyrer Vesterbros Kulturhus.

Ud over at fungere som café er „Verdens Caféen Mandela“ rammen om kulturelle aktiviteter af forskellig slags. Der lægges vægt på fremmede lande og folk. Fx har der været arrangeret møder om Bosnien, Palæstina, Argentina og sigøjnere – en temaften om Kina (med kinesisk mad) kunne være en mulighed.

Cafémøderne arrangeres af Dansk-Kinesisk Forening, men der er gratis adgang for alle. Bliver man sulten, kan Caféen servere „sund mad“.

Café Mandelas beliggenhed leder tanken hen på stedet, hvor kvinder mod en passende betaling ledte mænd i fristelse, men sådan er det ikke mere. Halmtorvet er blevet renoveret i år og er på vej til at blive et sted med kulturelle aktiviteter.

I det lyse, nyindrettede cafélokale, hvor møderne holdes, er der plads til omkring 70 gæster. (Fotos: Flemming Poulsen).

日常

ri chang - hverdag

Kvindens valg: Hjem eller arbejde?

Ligestilling mellem mænd og kvinder har været et vigtigt princip i Kina siden grundlæggelsen af den kinesiske Folkerepublik. Men på det årlige møde i Det Kinesiske Folks Konsultative Politiske Konference (CPPCC, en forsamling af ældre politikere) stillede et komitémedlem forslag om, at gifte kvinder på baggrund af den stigende arbejdsløshed skulle opmuntres til at forlade deres job for at blive hjemmegående husmødre, fortæller Beijing Review.

Den efterfølgende debat blev hed, og debatten bredte sig til offentligheden. I en tid med udsigt til stigende arbejdsløshed og med få og dyre børnepasningsmuligheder er det et varmt emne.

Forslaget har vakt vrede i kvindeskredse: At sende kvinder hjem vender udviklingen fuldstændig på hovedet. I årevis har regeringen arbejdet for at forbedre kvinders sociale status. Uden økonomisk status vil kvinder hurtigt miste deres rettigheder i øvrigt. Desuden skal der i dag to indkomster til at dække en families leveomkostninger.

Andre slår til lyd for, at det drejer sig om at få ansat hushjælp. Det ville både afhjælpe arbejdsløsheden og sikre børnepasningen. Andre igen tager det gamle spørgsmål op om børns behov for en mor derhjemme.

Foreløbig er ideen om „kvinderne tilbage til hjemmet“ ikke nået ud over debatstadiet.

5000 talentfulde undgår adgangsprøven

I Kina er der kamp om universitetspladserne, og vejen til universitetet er altid gået gennem skrappes adgangsprøver. Men her som andre steder er studenter som besad særlige talenter blevet optaget uden om systemet. Hidtil har det været almindeligt accepteret, at sådan var det. Men efter en række tilfælde af svindel og bedrag, er der i februar i år vedtaget en lov, der skal begrænse antallet af „anbefalede studenter“ i hele Kina til 5000 pr. år. Udvælgelsen skal foreta-

NYT OM KINESERNES LIV OG FÆRDEN

ges mellem følgende fire grupper af særligt talentfulde: Særligt fremragende studenter fra provinsen, medaljevindere ved olympiske konkurrencer, særligt fremragende deltagere i nationale forsøgsprojekter samt fremragende dimitterter fra Kinas 13 fremmedsprogede skoler.

Der er ikke stillet spørgsmål til bevarelsen af anbefalingssystemet, for der er stærke argumenter for det. De officielle adgangsprøver vedrører kun en begrænset række kundskaber og evner, mens det netop er de særlige evner for innovation, IT, management og organisation, der er behov for, og de kan ikke testes i det offentlige system.

Andre hævder dog, at det nødvendige grundlag for videregående studier er de almene adgangsprøver, da de er forudsætningsgrundlaget for at få specialviden på højt niveau. Resultatet er altså et kompromis: fleksibilitet i et ellers stramt styret uddannelsessystem.

Tobakken vandt over ung storryger

En 17-årig gymnasieelev i Hubei-provinsen har tabt et sagsanlæg mod Kinas statslige tobaksmonopol og 24 tobaksfirmaer med krav om erstatning, fordi tobaksindustrien ikke i tilstrækkelig grad havde gjort opmærksom på rygningens skadelige virkninger. Et hold advokater førte – uden honorar – sagen for ham. Inspireret af en tilsvarende retssag i USA, hvor et tobaksfirma blev dømt til at betale en storryger en kæmpeerstatning, vil advokaterne anlægge sag mod tobaksfirmaer i Kina og udlandet med krav om erstatning til unge, der er blevet syge af at ryge. Domstolen i Hubei-provinsen fulgte dog ikke det amerikanske eksempel.

Gymnasieeleven, Yan Zhouxun, kunne fremlægge lægeerklæringer om, at hans dårlige mave og konstante hosten skyldtes cigaretrygning, og han anførte, at han som kunde havde krav på at få den fulde sandhed at vide om det produkt, han havde købt. Retten mente ikke, at gymnasieeleven havde bevist, at tobaksfirmaerne ikke havde informeret godt nok om cigaretternes farlighed og afviste sagen, men en af dommerne sagde dog ifølge China Daily, at en ny retssag var en mulig-

hed, hvis storrygeren brugte en anden begrundelse for at anlægge sag. Hvilken begrundelse han skulle benytte, nævnte hun dog ikke.

Gymnasieeleven har siden han var 13 år i gennemsnit røget fire-fem cigaretter om dagen. Han erkendte, at der på cigaretpakningerne, som loven kræver det, står, at det er skadeligt for helbredet at ryge, men han henviste til, at han havde studeret tobaksfirmaernes hjemmesider, som han var meget tiltrukket af, og der stod der ikke noget om, at cigaretterne er sundhedsfarlige. Tobaksfirmaerne har ikke pligt til at bringe en advarsel på hjemmesiderne.

Yan Zhouxuns forsvarer oplyste, at rettens afgørelse vil blive anket.

Av min tand!

De kinesiske sundhedsmyndigheder har slået alarm efter at det er blevet afsløret, at omkring halvdelen af kinesiske børn under 12 år har huller i tænderne. En officiel undersøgelse viser desuden, at kun to procent af folk mellem 35 og 40 år kan sige sig fri for problemer med tænderne. Nu er der planlagt en kampagne, der de kommende fem år skal gøre noget for at give kineserne sunde tænder.

Næstformanden for en statslig komite, der tager sig tandsygdomme, siger ifølge China Daily, at mangel på tandlæger er en af forklaringerne på børnenes dårlige tænder. Der er kun én tandlæge for hver 50.000 indbyggere. Han anfører til sammenligning, at i Sverige er der én tandlæge for hver 800 indbyggere. Desuden peger han på, at over fire femtedele af Kinas tandlæger arbejder i de større byer som Beijing og Shanghai. På landet er der mange, der end ikke ved, hvordan man skal børste tænder, eller de har ikke råd til at købe tandbørster og tandpasta. Endelig ved mange kinesere ikke, at tandpine er en sygdom, der skal behandles af en tandlæge. Derfor dør de med tandpine uden at få gjort noget ved de dårlige tænder.

Regeringen har dog for nylig afsat 7,5 millioner yuan (ca. 7,5 mill. kr.) til en kampagne for bedre tandhygiejne i hele Kina. Den går blandt andet ud på, at græsrods-tandlæger med professionel erfaring skal sørge for at sprede kendskab til forebyggelse af tandsygdomme.

Tunnelbyggeri hård ved lungerne

196 arbejdere i Zhejiang-provinsen har anlagt sag mod et kinesisk ingeniørfirma med krav om en erstatning på 200 millioner yuan (ca. 200 millioner kr.).

Arbejderne hævder, at de under bygning af en tunnel i Nordøstkina har pådraget sig en kronisk lunge-sygdom, silikose, fordi virksomheden har set stort på de forholdsregler, der skulle tages for at beskytte arbejderne. Tunnellen blev boret ind i et bjerg af sandsten og kvarts. Silikose skyldes indånding af kiselstøv.

De 196 arbejdere er blevet undersøgt af Zhejiang-provinsens arbejds-skade-kommission og har alle fået stillet diagnosen silikose. 15 af arbejderne er i sygdommens tredje og værste fase, 71 i anden fase. Ti arbejdere er meldt døde af sygdommen.

Arbejderne har anlagt sag mod ingeniørfirmaet enkeltvis, men retten behandler alle sagerne under ét og har tilkaldt en gruppe dommere, der skal behandle sagen.

Advokater i Wen-zhou, hvor ingeniørfirmaet har hjemme og retssagen skal finde sted, har tilbudt arbejderne at være gratis til rådighed, og fem topadvokater har dannet et hold, der skal hjælpe arbejderne under sagen.

Hed debat om en sexet fødselsdagsgave

Da et ægtepar i Sichuan-provinsen for nylig fejrede Fars Dag – den tredje søndag i juni –, lå der på gavebordet en hilsen fra parrets 16-årige datter, der uddanner sig til sygeplejerske. Gaven var, fortæller Tianfu Morgenpost, fire æsker med piller, der siges at fremme lysten og evnen til sex. Datteren fortalte avisen, at hun havde købt gaven, fordi hun havde på fornemmelsen, at forældrenes intime liv ikke var så hedt som før.

Forældrenes reaktion kom også til offentlighedens kundskab. De synes, det var en underlig gave og bebrejdede forretningen, hvor den var købt, at de solgte den slags til unge under 18 år. De truede forretningen med en retssag, hvis den ikke lod handelen gå tilbage.

Reaktionen fremkaldte en hed debat, ikke mindst på internettet. Over 9000 personer deltog i en afstemning

om sagen. 58 procent mente, at pigens gave var „upassende“, 31 procent at forældrene var „konservative“ og resten ville ikke sige noget. Pigen blev på internettet bebrejdet, at hun havde udtalt sig offentligt om sine forældres privatliv, men andre mente, at gaven var udtryk for kærlighed til forældrene.

Fabrikken, der producerer de opkvikkende piller, beklagede den store debat og indvilgede i at tage pillerne tilbage, hvis forældrene „virkelig mente, at de ikke havde brug for dem“. Sagen nåede helt op i Kinas Akademi for Samfundsvidenskab. Her erklærede en ekspert i ægteskabsanliggender dog, at den var af en „speciel karakter“ og ikke var værd at ofte tid på. Men hun fandt dog anledning til at udtale, at både lærere og forældre ikke gør nok for at give teenagerne ordentlig oplysning om sexlivet.

Det hele endte med, at forældrene erklærede, at de alligevel gerne ville beholde gaven, og ifølge den lokale avis faldt der ro over sagen.

Børns og unges drøm om en karriere

En videnskabelig karriere står øverst på unge kineseres ønskeseddel, skal man tro en undersøgelse, som det kinesiske kvindeforbund har lavet. 28 procent af dem, der blev spurgt, svarede, at de ønskede at blive videnskabsmænd. Derefter kommer lærergerningen, som 17 procent havde som mål. 3500 børn og unge mellem seks og 18 år i Beijing, Shanghai og fem andre byer deltog i undersøgelsen. For blot nogle få år siden var en karriere inden for forretnings- eller filmverdenen de fleste unges drøm.

I en kommentar til undersøgelsen peger China Daily på, at regeringen i de seneste år netop har opfordret folk til at vise større respekt for videnskab og uddannelse og de intellektuelle til at gøre sig livet rigere i kraft af deres viden. Videnskabsmænds og læreres sociale og økonomiske status er derved blevet forbedret, siges det.

De unges drøm om en videnskabelig karriere er sikkert også blevet næret af den omstændighed, at en matematiker og en kemiker hver har fået den kinesiske regerings videnskabs- og teknologipris på fem mill. yuan (ca. fem mill. kr.) kontant.

Sig det på engelsk

Bystyret i Beijing har startet kursus i engelsk for at ruste befolkningen til at kunne skabe bedre kontakt med de mange udenlandske turister og andre, der ventes til den kinesiske hovedstad i forbindelse med OL i 2008, som Beijing jo skal være vært for, oplyser Beijings Ungdoms Dagblad. I første omgang skal 20.000 af 100.000 offentligt ansatte på skolebænken. Folk med en universitetsuddannelse skal lære 300 engelske sætninger udenad, mens ansatte med en lavere uddannelse slipper med at lære 100 sætninger. 600 af kursusdeltagerne med de bedste sproglige kundskaber vil blive udtaget til tre måneders intensivt kursus i international kommunikation.

Kina nr. 1 i mobilsnak

Kina vil snart have flere mobiltelefoner end noget andet land, inklusive USA, oplyser det kinesiske ministerium for informations-industri. Ved udgangen af juni i år var der 117 millioner ejere af en mobiltelefon, og ministeriet forudser, at der vil komme 60 millioner – tres millioner – til inden årets udgang. I USA er der 118 millioner mobiltelefoner, og antallet vokser kun svagt, konstaterer det kinesiske ministerium.

Internetcaféer i søgelyset

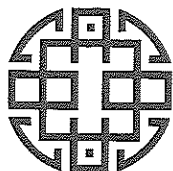
En tre måneder lang razzia mod Internet-caféer har medført, at 2000 er blevet lukket, og 6000 har fået besked på at opfylde myndighedernes betingelser for at drive en sådan café, oplyser nyhedsbureauet Xinhua.

Hvad betingelserne helt nøjagtigt går ud på oplyses ikke, men Xinhua citerer en Internetkunde for at sige, at teenagere bruger caféerne til at sprede historier med pornografisk og voldeligt indhold. Selveste præsident Jiang Zemin har været på banen for at advare mod at misbruge Internet-caféerne. Internettet har bidraget til Kinas økonomiske vækst, men er også med til at udbrede overtro, vold og pornografi, har præsidenten sagt ifølge Xinhua.

shenghuo - tilværelse

生活

丹
中
愛
華
協
會

ARRANGEMENTER

KINESISK DIGTNING I 3000 ÅR

Foredrag i Dansk-Kinesisk Forening
onsdag den 12. sept. 2001 kl. 19,30.
Ny Akropolis, Fortunstræde 1,
1065 København K

Kina er et poesiens land. Kun Kina og kinesiske digte har disse særlige former for digtekunst, som fx Shi, Ci, Qu, Dui og Lian.

Foredraget omhandler oldtidens digtning, klassisk digtning, moderne digtning og nutidens digtning samt nutidens Kina: Politik, økonomi og kultur.

Foredragsholderen, digteren Zhou Peng Yan med kunstnernavnet Ye Cao, er en kendt digter i Kina og har en universitetsgrad i kinesisk litteratur. Han kom til Danmark i 1990 og har undervist i erhvervskultur, kinesisk sprog, Taiji og Qi Gong. I 80-erne var han endvidere redaktør af et tidsskrift om kinesisk digtning.
Entré: Medlemmer 20 kr., andre 30 kr.

AT BO OG ARBEJDE I KINA

Cafémøde i Dansk-Kinesisk Forening
Onsdag den 26. sept. 2001 kl. 17.00.
Café Mandela, Halmtorvet 11-13,
1700 København V

Parret Jette Malling og Jesper Sebbelin boede og arbejdede i Beijing i årene 1995-1998. De havde mange oplevelser ved deres møde med Kina og kineserne, både på arbejdet og udenfor. Det vil de fortælle om på det første af Dansk-Kinesisk Forenings nye arrangement, Café-møder. Inde i bladet fortælles om ideen bag café-møderne.

Jesper Sebbelin arbejdede i Kina som salgschef for et ØK-firma, Santa Fe, der har med transport at gøre. Han varetog alle firmaets forretningsmæssige dispositioner i spidsen for omkring 25 af ialt 100 medarbejdere, alle kinesere. Det var et joint venture firma, så Jesper Sebbelin arbejdede tæt sammen med firmaets kinesiske leder. Han er nu i shipping-branchen som medarbejder i Bimco, verdens største rederiorganisation.

Jette Malling, der er uddannet kor-

respondent, havde et halvdagsjob i den danske ambassades arkiv og løste også nogle projektopgaver for Santa Fe. Parret lærte kinesisk kultur og det at omgås kinesere, både på arbejdet og privat. Deltagerne i dette første Cafémøde vil få Kina og kinesere præsenteret efter deres erfaringer.

Der er gratis adgang.

ARKÆOLOGISKE FUND

I SYD- OG VESTKINA

Foredrag i Dansk-Kinesisk Forening
onsdag den 10. oktober 2001 kl.
19,30. Ny Akropolis, Fortunstræde 1,
1065 København K

De seneste årtiers arkæologiske fund uden for sletterne omkring den Gule Flod i det nordlige Kina har afsløret, at der har eksisteret vigtige politiske og kulturelle centre med en høj civilisation i syd og vest samtidig med den nordkinesiske bronzekulturs kulmination omkring 1100 f.v.t.

Kinesiske historikere og arkæologer har gennem det 20. årh. været overbeviste om, at den østasiatiske (kinesiske) kulturs vugge stod i den Gule Flods frugtbare dale, men meget tyder nu på, at den snarere er resultatet af en dialog mellem flere østasiatiske kulturcentre – en dialog, som udspandt sig, mens den Han-kinesiske befolkning bredte sin indflydelse ud over et område, der i areal overgår det nuværende Kina. Denne proces tog formentlig sin spæde begyndelse i 1040'erne f.v.t. og kulminerede under Han-dynastiet (202 f.v.t. – 220 e.v.t.).

Foredragsholderen, Bent Nielsen, er sinolog og fik en ph.d.-grad i 1985 ved Asien-instituttet, Københavns Universitet. Han var forskningsadjunkt samme sted 1996-2001. Speciale: Kinesisk religion og filosofi.
Entré: Medlemmer 20 kr., andre 30 kr.

